

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปฏิกริยานิสิตนักศึกษาตอดสถาบันของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบปฏิกริยานิสิตนักศึกษาตอดสถาบัน จำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาความแตกต่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีระหว่างภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2528 ในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร การเลือกตัวแทนมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การเปิดสอนครบ 4 สาขาวิชา คือ สาขามนุษยศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ บริสุทธิ์ และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ เป็นหลัก แล้วเลือกตัวแทนไว้ 3 สถาบัน ซึ่งได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างจากนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่เป็นตัวแทนทั้ง 3 สถาบัน ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้เพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ใช้นาณาคกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970: 607-609) ใ้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 375 คน และเพื่อให้การเก็บข้อมูลมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเพิ่มเติมกลุ่มตัวอย่างขึ้นเป็น 480 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามซึ่งแปลและปรับปรุงจากแบบสอบถามของ Educational Testing Service ซึ่งศึกษาเรื่อง Student Reactions to College โดยผู้วิจัยได้แปลข้อคำถามเป็นภาษาไทย และปรับปรุงภาษาไทยเพื่อความหมายได้สอดคล้องกับประสบการณ์และสถานการณ์ที่นิสิตนักศึกษาไทยพบในมหาวิทยาลัย รวม 15 คำน ข้อคำถามมีทั้งหมด 95 ข้อ เป็นคำถามที่ผู้ตอบประเมินค่าคะแนนได้หลายระดับคือ 1-3, 1-4 และ 1-5 แต่ให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว

การพัฒนาและทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิค่านิสิต นักศึกษารวม 7 ท่าน ตรวจสอบข้อคำถามเพื่อพิจารณาความตรงและความครอบคลุมด้านเนื้อหา แลวนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 20 คน อ่าน เพื่อทดสอบความเข้าใจในภาษาของข้อคำถาม จากนั้นได้นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 100 คน แลวนำแบบสอบถามที่มีผู้ตอบ ครบถ้วนสมบูรณ์รวม 80 ฉบับ มาหาค่าความเที่ยง โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ปรากฏว่าได้ค่าความเที่ยง 0.82

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือจากบุคคลต่าง ๆ เช่น อาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ อาจารย์และเจ้าหน้าที่ประจำหอพัก รวมทั้งนิสิตนักศึกษาในคณะวิชาต่าง ๆ ผลจากการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ปรากฏว่า แบบสอบถามที่แจกไปทั้งสิ้น 480 ฉบับ ได้แบบสอบถามที่ตอบครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 467 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 97.3

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ทำการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยเครื่อง คอมพิวเตอร์ และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSX ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การร้อยละ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แบ่งเป็น 3 ตอนคือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สถานภาพของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานครที่ตอบแบบสอบถาม ผลการ วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาปฏิกริยานิสิตนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร และผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบปฏิกริยานิสิตนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย ซึ่งทั้ง 3 ตอนได้นำเสนอด้วยตารางและแผนภูมิประกอบการบรรยายเป็นความเรียง

ในการนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยได้เปลี่ยนแปลงข้อความในข้อคำถามให้สอดคล้อง กับปฏิกริยานิสิตนักศึกษาต่อสถาบัน โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. ข้อคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์หรือสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ (Negative) ถ้าผู้ตอบเลือกคำตอบที่แสดงว่าพบเห็นเรื่องนั้น ๆ ในเชิงบวก ซึ่งแปลความหมายเป็นปฏิกริยาได้ว่า "พึงพอใจ" ในการนำเสนอผลการวิจัยจะปรับเปลี่ยนข้อคำถามลักษณะดังกล่าวให้เป็นเรื่อง

ที่พึงประสงค์ (Positive) เพื่อให้สอดคล้องกับปฏิกริยา เช่น

ขอ 78. ในภาคการศึกษานี้ ท่านใดเรียนรายวิชาที่ผู้สอนไม่เตรียมการสอนมาก่อน

ถ้าผู้ตอบ ตอบว่า "ไม่เคยเลย" ซึ่งแปลความหมายเป็นปฏิกริยาได้ว่า "มีความพึงพอใจ" การนำเสนอผลการวิจัยจะปรับเปลี่ยนข้อคำถาม ดังนี้

นิสิตนักศึกษาที่มีความพึงพอใจในเรื่อง ใดเรียนรายวิชาที่ผู้สอนเตรียมการสอนมาก่อน

2. ข้อคำถามที่เกี่ยวกับประสบการณ์หรือสถานการณ์ที่พึงประสงค์ (Positive)

ถ้าผู้ตอบเลือกคำตอบที่แสดงว่าพบเห็นเรื่องนั้น ๆ ในเชิงลบ ซึ่งแปลความหมายเป็นปฏิกริยาได้ว่า "ไม่พึงพอใจ" ในการนำเสนอผลการวิจัยจะปรับเปลี่ยนข้อคำถามลักษณะเช่นนี้ให้เป็นเรื่องที่ไม่น่าพึงประสงค์ (Negative) เพื่อให้สอดคล้องกับปฏิกริยา เช่น

ขอ 61. ท่านใดเรียนในรายวิชาที่ต้องการ

ถ้าผู้ตอบ ตอบว่า "ไม่ใช้อย่างแน่นอน" หรือ "ไม่ใช่" ซึ่งแปลความหมายเป็นปฏิกริยาได้ว่า "มีความไม่พึงพอใจ" การนำเสนอผลการวิจัยจะปรับเปลี่ยนข้อคำถามเป็น ดังนี้

นิสิตนักศึกษาที่มีความไม่พึงพอใจในเรื่อง ใดเรียนรายวิชาที่ต้องการ

3. ข้อคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์หรือสถานการณ์ที่มิชอบความน่าว่า "มหาวิทยาลัย

ควรจะทำ" ถ้าผู้ตอบเลือกตอบว่า "ใช่" หรือ "ใช้อย่างแน่นอน" แสดงว่าผู้ตอบเห็นด้วยกับเรื่องที่เหมาะสมมหาวิทยาลัยควรจะทำ แต่ปัจจุบันยังไม่กระทำเรื่องนั้น ซึ่งแปลความหมายเป็นปฏิกริยาได้ว่า "ไม่พึงพอใจ" ต่อสถาบัน การนำเสนอผลการวิจัยจะปรับเปลี่ยนข้อคำถามให้สอดคล้องกับ

ปฏิกริยา เช่น

ขอ 94. มหาวิทยาลัยควรจะให้ นิสิตนักศึกษาควบคุมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วยตนเอง

ถ้าผู้ตอบเลือกคำตอบที่แปลความหมายเป็นปฏิกริยาได้ว่า "ไม่พึงพอใจ" จะเสนอผลการวิจัย ดังนี้

นิสิตนักศึกษาที่มีความไม่พึงพอใจในเรื่อง มหาวิทยาลัยไม่ให้นิสิตนักศึกษาควบคุม

กิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วยตนเอง

ในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้ตอบตอบว่า "ไม่ใช่" หรือ "ไม่ใช่อย่างแน่นอน" แสดงว่าผู้ตอบไม่เห็นด้วยกับเรื่องที่มีมหาวิทยาลัยควรจะทำ ซึ่งแปลความหมายเป็นปฏิกริยาได้ว่า "พึงพอใจ" ต่อสถาบัน ที่ปัจจุบันไม่กระทำเรื่องเช่นนั้น การนำเสนอผลการวิจัยจะเป็น ดังนี้

นิสิตนักศึกษาที่มีความพึงพอใจ ในเรื่อง มหาวิทยาลัยไม่ให้นักศึกษาควบคุมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า ในการนำเสนอผลการวิจัย ข้อคำถามต่าง ๆ จะถูกปรับเปลี่ยนตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้สอดคล้องกับปฏิกริยา ดังจะได้เสนอผลการวิจัยตามลำดับต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลสถานภาพของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานครที่ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปฏิกริยานิสิตนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบปฏิกริยานิสิตนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย

ในแต่ละตอน ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลสถานภาพของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานครที่ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 467 คน เป็นนิสิตนักศึกษามากกว่านิสิตนักศึกษาชาย ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 3 และส่วนใหญ่เป็นนิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ อีกส่วนหนึ่งซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกัน เป็นนิสิตนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์กับสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ นอกนั้นเป็นนิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ - ประยุกต์ เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย ปรากฏว่า ส่วนใหญ่เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รองลงมาคือ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปฏิกริยานิสิตนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐใน

กรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาภาพรวมปฏิกริยานิสิตนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐใน กรุงเทพมหานคร หัง 15 คาน พบว่า นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และมีความไม่พึงพอใจกับไม่แน่ใจอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาปฏิกริยานิสิตนักศึกษาต่อสถาบันโดยส่วนรวมเป็นรายคาน พบว่า นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจปานกลาง รวม 10 คาน ลำคับแรกคือ ความสัมพันธ์กับอาจารย์ รองลงมาตามลำคับ คือ แก่ บรรยากาศของสถาบัน คุณภาพการสอน ปัญหาการเงินและอื่น ๆ รูปแบบการสอน การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา การวางแผนของนิสิตนักศึกษา การศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน ผลการเรียนของนิสิตนักศึกษา และการให้คำปรึกษาและแนะแนว นอกนั้นเป็นคานที่มีความพึงพอใจโดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย รวม 5 คาน เรียงตามลำคับจนถึงน้อยที่สุดคือ ระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย หองสมุดและศูนย์หนังสือ การจัดหลักสูตรการศึกษา การลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน และการประเมินผลการเรียน เมื่อพิจารณาปฏิกริยานิสิตนักศึกษาต่อสถาบันแต่ละคานเป็นรายขอ พบว่า มีประเด็นสำคัญของปฏิกริยาในระดับมากและน้อย เรียงตามลำคับคานที่มีความพึงพอใจสูงสุดถึงต่ำสุดดังนี้

ความสัมพันธ์กับอาจารย์ พบว่า นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจมาก ในเรื่อง ใ้พูดคุยกับอาจารย์ภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับวิชาที่เรียน รู้สึกพอใจอาจารย์ที่ละเอียดอ่อนพอที่จะเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของนิสิตนักศึกษา และใ้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน

บรรยากาศของสถาบัน พบว่า นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจมาก ในเรื่อง ในมหาวิทยาลัยหลังมีค้ำแล้วมีความปลอดภัย มหาวิทยาลัยไม่เป็นเพียงแหล่งศึกษาเล่าเรียนเท่านั้น และมหาวิทยาลัยมีบรรยากาศที่เป็นมิตรและมีความสะดวกสบาย

คุณภาพการสอน พบว่า นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจมาก ในเรื่อง ผู้สอนไม่สอนซ้ำจนเกินไป ผู้สอนสามารถอธิบายเนื้อหาวิชาใ้เข้าใจได้ ไม่ตองเรียนในชั้นเรียนที่เนื้อหาวิชาซ้ำซาก และเป็นเรื่องใ้รู้แล้ว ส่วนเรื่องใ้ นิสิตนักศึกษามีความไม่พึงพอใจมาก คือ ใ้เรียนรายวิชาที่ใ้แต่แรกใ้ความสนใจ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าเบื่อ สำหรับเรื่อง ผู้สอนจัดการเรียนการสอนใ้ตรงตามความสนใจและความสามารถของนิสิตนักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจน้อย

ปัญหาการเงินและอื่น ๆ พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีความพึงพอใจมาก ในเรื่อง ไม่เคยประสบปัญหาทางการเงินมากจนถึงขั้นคิดจะลาออกจากมหาวิทยาลัย ไม่มีปัญหาในการเดินทางไปและกลับจากมหาวิทยาลัย ส่วนเรื่องที่มีความพึงพอใจน้อย เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดบริการค่านอาหารของมหาวิทยาลัย

รูปแบบการสอน พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีความพึงพอใจมาก ในเรื่อง ควรมีหนึ่งรายวิชาที่เป็นการศึกษาโดยอิสระ การจัดการเรียนในชุมชนหรือภายนอกมหาวิทยาลัย ทำให้มีประสบการณ์การค้นคว้าวิจัย และเรื่อง การมอบหมายงานให้ทำเป็นกลุ่ม ส่วนเรื่องที่นิสิตนักศึกษาที่มีความพึงพอใจน้อย คือ นิสิตนักศึกษาเรียนเร็วและเรียนช้าควรสอนแยกชั้นเรียน และเรื่องผู้สอนยังคงดำเนินการสอนต่อไปตามตารางการสอนรายวิชานั้น แมว่านิสิตนักศึกษาบางคนเรียนตามไม่ทันหรือหมดความสนใจแล้ว

การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีความพึงพอใจมาก ในเรื่อง ไม่ได้เข้ามาในมหาวิทยาลัยเพื่อเข้าชั้นเรียนเท่านั้น ยังต้องการกิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่น ๆ ควบคู่และเรื่องกิจกรรมทางสังคมจำเป็นต้องจัดขึ้นในมหาวิทยาลัย ถึงแม้ว่าจะมีกิจกรรมเหล่านี้เพียงพอแล้วในชุมชนที่ใกล้เคียง ส่วนเรื่องที่นิสิตนักศึกษาไม่พึงพอใจมาก คือ สถาบันนิสิตนักศึกษาไม่เป็นตัวแทนของนิสิตนักศึกษาได้อย่างแท้จริง และมหาวิทยาลัยไม่ให้นิสิตนักศึกษาควบคุมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วยตนเอง

การวางแผนของนิสิตนักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีความพึงพอใจในทุก ๆ เรื่อง อยู่ในระดับปานกลาง

การศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีความพึงพอใจมาก ในเรื่อง ไม่ต้องดูหนังสือมากมายจนกระทั่งไม่มีเวลาพักผ่อนหรือสนุกสนานกับสิ่งต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย และสามารถเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนมาแล้วในชั้นเรียน ส่วนเรื่องที่ไม่พึงพอใจมาก คือ ได้ใช้เวลาที่ควรจะใช้กับวิชาหนึ่งไปทำงานอีกวิชาหนึ่งเพื่อให้เสร็จทันตามกำหนด และต้องการสถานที่ในมหาวิทยาลัยสำหรับศึกษาหรือทำงานของตนเองโดยปราศจากการถูกรบกวน นอกจากนั้น เรื่องที่มีความพึงพอใจน้อย คือ ในมหาวิทยาลัยมีสถานที่สำหรับใช้ศึกษาหรือทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ไม่พอเพียง

ผลการเรียนของนิสิตนักศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเรื่องทีมนิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจน้อย คือ เรียนได้ไม่ดีในวิชาเอก และเรื่องทีมนิสิตนักศึกษามีความไม่พึงพอใจมาก คือ ทำข้อสอบได้ไม่ดี

การให้คำปรึกษาและแนะแนว พบว่า เรื่องทีมนิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจมาก คือ ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพ และเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา และเรื่องที่ไม่พึงพอใจมาก คือ ต้องการใหม่มหาวิทยาลัยจัดข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตลาดแรงงานให้นิสิตนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว

ระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจน้อย ในเรื่องมหาวิทยาลัยไม่ดำเนินการกับนิสิตนักศึกษาที่ทำผิดกฎหมายภายนอกมหาวิทยาลัย และเรื่องการยอมรับนิสิตนักศึกษามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่

ห้องสมุดและศูนย์หนังสือ พบว่า นิสิตนักศึกษามีความไม่พึงพอใจมาก ในเรื่อง ในห้องสมุดหนังสือที่อาจารย์กำหนดให้อ่านไม่พอเพียง ทำให้ไม่สามารถขอยืมได้ และมีความพึงพอใจน้อยที่มหาวิทยาลัยไม่ลดจำนวนหนังสือที่ยืมออกจากห้องสมุดแต่ละวัน

การจัดหลักสูตรการศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษามีความไม่พึงพอใจมาก ในเรื่อง ต้องเรียนรายวิชาบังคับที่ค่อนข้างทำให้เสียเวลา และมีความพึงพอใจน้อย ในเรื่อง มหาวิทยาลัยอนุญาตให้นิสิตนักศึกษาเรียนวิชาที่คิดว่าเรียนได้โดยคำนึงถึงคะแนนหรือรายวิชาบังคับก่อนเรียน

การลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน พบว่า นิสิตนักศึกษามีความไม่พึงพอใจมาก ในเรื่อง ตารางสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ ทำให้ไม่สามารถลงทะเบียนเรียนวิชาที่ต้องการได้ และมีความพึงพอใจน้อย ในเรื่อง มหาวิทยาลัยไม่ลดการรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ ที่ใช้ในงานธุรการ

การประเมินผลการเรียน พบว่า นิสิตนักศึกษามีความไม่พึงพอใจมาก ในเรื่อง ผู้สอนไม่ส่งข้อสอบและรายงานกลับคืนพร้อมด้วยคะแนน การแก้ไข และความคิดเห็นรวดเร็วพอที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาปรับปรุงการเรียนได้ดีขึ้น

สรุป ผลการศึกษาปฏิบัติการนิสิตนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐใน -
กรุงเทพมหานคร พบว่า ภาพรวมปฏิบัติการนิสิตนักศึกษาต่อสถาบัน ทั้ง 15 ด้าน

ปฏิกริยานิสิตนักศึกษาตอดสถาบันโดยส่วนรวมเป็นรายคาน และปฏิกริยานิสิตนักศึกษาตอดสถาบันเป็นรายขอ มีความสอคคองกัน คือ นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจมากกว่าไม่พึงพอใจ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานิสิตนักศึกษาตอดสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย

ผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานิสิตนักศึกษาตอดสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร พบว่า นิสิตนักศึกษามีปฏิกริยาตอดสถาบันแตกต่างกันในคานต่าง ๆ จำแนกตามตัวแปร ตามลำดับคังตอไปนี้

3.1 นิสิตนักศึกษาที่เพศต่างกัน มีปฏิกริยาตอดสถาบันแตกต่างกัน กล่าวคือ นิสิตนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจโดยส่วนรวมมากกว่าในคานความสัมพันธ์กับอาจารย์ และห้องสมุดและศูนย์หนังสือ เมื่อพิจารณาเป็นรายขอ พบว่า นิสิตนักศึกษาหญิงและชายมีปฏิกริยาตอดสถาบันแตกต่างกันเกือบทุกคาน โดยมีประเด็นที่น่าสนใจ คังนี้

3.1.1 ความสัมพันธ์กับอาจารย์ นิสิตนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจมากกว่าในเรื่อง อาจารย์ผู้สอนคอยควยอยางเป็นกันเอง ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน และรู้สึกพอใจอาจารย์ที่ละเอียดคออนพอที่จะเขาใจถึงความรู้สึกนึกคคของนิสิตนักศึกษา

3.1.2 บรรยากาศของสถาบัน นิสิตนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจมากกว่าในเรื่อง มหาวิทยาลัยมีบรรยากาศที่เป็นมิตรและมีความสะดวกสบาย

3.1.3 คุณภาพการสอน นิสิตนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจมากกว่าในเรื่อง ผู้สอนรับฟังการช้กถามและการอภิปรายเพื่อความกระจางของนิสิตนักศึกษาในชั้นเรียน ควยความสนใจ ผู้สอนไม่สอนเนื้อหาวิชาที่ยากเกินไป และเรื่องใดเรียนรายวิชาที่แต่แรกคคควานาเบอ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าสนใจ ส่วนนิสิตนักศึกษาชายมีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ผู้สอนมอบหมายงานให้ราวกับว่าเรียนเพียงวิชาเดียว

3.1.4 ปัญหาการเงินและอื่น ๆ นิสิตนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการได้รับสิทธิเข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัย และรู้สึกวาท้พักอาศัยไม่ถูกคคคขาดจากสังคมของมหาวิทยาลัย นอกจากนั้น นิสิตนักศึกษาหญิงยังมีความไม่

พึงพอใจมากกว่าเกี่ยวกับการจัดการบริการด้านอาหารของมหาวิทยาลัย และต้องการทำงานทำนอกเวลาเรียน

3.1.5 รูปแบบการสอน นิสิตนักศึกษาชายมีความพึงพอใจมากกว่าในเรื่อง การเรียนที่ไม่มีการโตะแค้น มีเพียงแต่ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สอน

3.1.6 การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา นิสิตนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ได้มีโอกาสไปร่วมงานชุมนุม พบปะสังสรรค์ ของชมรมหรือองค์การนิสิต - นักศึกษา และมีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง มหาวิทยาลัยไม่ให้นิสิตนักศึกษาควบคุมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วยตนเอง

3.1.7 การวางแผนของนิสิตนักศึกษา นิสิตนักศึกษาชายมีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ทราบดีว่าจะทำอะไร ภายหลังจากสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย

3.1.8 การศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน นิสิตนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ไม่ต้องดูหนังสือมากมายจนกระทั่งไม่มีเวลาพักผ่อน หรือสนุกสานกับสิ่งต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย

3.1.9 ผลการเรียนของนิสิตนักศึกษา นิสิตนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง รู้ดีกว่าเรียนทันเพื่อนในชั้นเรียน

3.1.10 การให้คำปรึกษาและแนะแนว นิสิตนักศึกษาชายมีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ใคศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพ และเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา

3.1.11 ระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ไม่เคยทำอะไรบางอย่างไม่ได้ ถึงแม้จะมีระเบียบและข้อบังคับที่ไม่จำเป็น ส่วนนิสิตนักศึกษาชายมีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ระเบียบและข้อบังคับที่เข้ากับนิสิตนักศึกษาถูกกำหนดโดยฝ่ายบริหาร มิได้ผ่านการยอมรับจากนิสิตนักศึกษาว่าเหมาะสมหรือไม่

3.1.12 การจัดหลักสูตรการศึกษา นิสิตนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง รายวิชาบังคับในสาขาวิชา ไม่ทำให้มีอุปสรรคในการเลือกเรียนวิชาอื่น ๆ ที่สนใจได้

3.1.13 การประเมินผลการเรียน นิสิตนักศึกษาชายมีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง คะแนนที่ไ้รับเมื่อเรียนจบวิชานั้น ไม่สามารถบอกได้ว่าเรียนดีเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับนิสิตนักศึกษาคนอื่น ๆ ส่วนนิสิตนักศึกษาหญิงมีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง การนับหน่วยกิตควรขึ้นอยู่กับ การสอบผ่านโดยไม่จำเป็นต้องเข้าชั้นเรียน

สรุป ผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานิสิตนักศึกษาตอสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ พบว่า นิสิตนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่า ในด้าน ความสัมพันธ์กับอาจารย์ และห้องสมุดและศูนย์หนังสือ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตนักศึกษาหญิงและนิสิตนักศึกษาชายมีความพึงพอใจ และไม่พึงพอใจแตกต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้น การลงทะเบียนเรียนและการจัดการการสอน กับห้องสมุดและศูนย์หนังสือ

3.2 นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน มีปฏิกริยาตอสถาบันแตกต่างกัน ในด้านต่าง ๆ กล่าวคือ นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่า ในด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดการการสอน ห้องสมุดและศูนย์หนังสือ และระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ส่วนนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่า ในด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างในรายข้อที่นิสิต นักศึกษามีปฏิกริยาอยู่ในระดับมาก ดังนี้

3.2.1 ความสัมพันธ์กับอาจารย์ นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน และได้คุยกับผู้สอนในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาที่เรียนในชั้นเรียน ส่วนนิสิต นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง รู้สึกพอใจอาจารย์ที่ละเอียดอ่อนพอที่จะเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของนิสิตนักศึกษา

3.2.2 บรรยากาศของสถาบัน นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนี้ไม่ต้องการเรียนเพื่อให้สำเร็จเท่านั้น แต่ยังสนใจในสิ่งอื่น ๆ อีกด้วย และนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง มหาวิทยาลัยมีบรรยากาศที่เป็นมิตร และมีความสะดวกสบาย

3.2.3 คุณภาพการสอน นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ผู้สอนไม่สอนเนื้อหาวิชาเพียงเล็กน้อย แล้วให้นิสิตนักศึกษาไปหาความรู้เพิ่มเติมตามความสามารถของแต่ละคน และนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ใ้เรียนรายวิชาที่แต่แรกคิดว่าจะเบื่อ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าสนใจ

3.2.4 ปัญหาการเงินและอื่น ๆ นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการได้รับสิทธิเข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัย นอกจากนั้น นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 4 ยังมีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ต้องการหางานทำนอกเวลาเรียน

3.2.5 รูปแบบการสอน นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง การฝึกงานในสภาพการณ์จริง เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ ถึงแม้ว่าจะต้องสำเร็จการศึกษาช้ากว่าปกติ

3.2.6 การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ใ้มีโอกาสไปร่วมงานชุมนุม พบปะสังสรรค์ของชมรมหรือองค์การนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 มีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง มหาวิทยาลัยไม่ให้นิสิตนักศึกษาควบคุมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วยตนเอง

3.2.7 การศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง สามารถเข้าใจในสิ่งที่ใ้เรียนมาแล้วในชั้นเรียน

3.2.8 ผลการเรียนของนิสิตนักศึกษา นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง รู้สึกว่าเรียนทันเพื่อนในชั้นเรียน

3.2.9 การให้คำปรึกษาและแนะแนว นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ใ้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา

3.2.10 ระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ได้รับการยอมรับว่ามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ และนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง มหาวิทยาลัยอนุญาตให้มีการปราศรัยในเรื่องการเมืองและสังคม โดยบุคคลที่ไม่ใช่นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

3.2.11 การจัดหลักสูตรการศึกษา นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 มีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในมหาวิทยาลัย ไม่สามารถรับทราบและสอบถามไถ่ถาม

3.2.12 การลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ตารางสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ ทำให้ไม่สามารถลงทะเบียนเรียนวิชาที่ต้องการได้ และนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 กับชั้นปีที่ 4 มีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ผลการเรียนรายวิชาที่ต้องการ เพราะมหาวิทยาลัยไม่เปิดรายวิชาเหล่านั้น

3.2.13 การประเมินผลการเรียน นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ผู้สอนไม่ส่งข้อสอบและรายงานกลับคืนพร้อมด้วยคะแนนการแก้ไข และความคิดเห็นที่รวดเร็วพอที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาปรับปรุงการเรียนได้ดีขึ้น

สรุป ผลการเปรียบเทียบปฏิภานิสิตนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่า ในด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน ห้องสมุดและศูนย์หนังสือ ระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ส่วนนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจโดยรวมมากกว่าในด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ เมื่อพิจารณาในรายข้อที่นิสิตนักศึกษามีปฏิภานอยู่ในระดับมาก พบว่า นิสิตนักศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน มีความพึงพอใจและไม่พึงพอใจแตกต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้น การวางแผนของนิสิตนักศึกษา กับห้องสมุดและศูนย์หนังสือ

3.3 นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีปฏิภานต่อสถาบันแตกต่างกัน ในด้านต่าง ๆ กล่าวคือ โดยส่วนรวม นิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์มีความพึงพอใจมากกว่า ในด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน นิสิตนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์มีความพึง

พอใจมากกว่าในด้านการจัดหลักสูตรการศึกษา นิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความพึงพอใจมากกว่าในค่านระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และมีความพึงพอใจน้อยกว่า ในด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ ส่วนนิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความพึงพอใจน้อยกว่า ในด้านผลการเรียน การศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน และความสัมพันธ์กับอาจารย์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างในรายข้อที่นิสิตนักศึกษามีปฏิกริยาอยู่ในระดับมากถึงนี้

3.3.1 ความสัมพันธ์กับอาจารย์ นิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน และรู้สึกพอใจอาจารย์ที่ละเอียดอ่อนพอที่จะเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของนิสิตนักศึกษา นอกจากนั้น นิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ยังมีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ใ้พูดคุยกับผู้สอนในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาที่เรียนในชั้นเรียน

3.3.2 บรรยากาศของสถาบัน นิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง มหาวิทยาลัยไม่เป็นเพียงแหล่งศึกษาเล่าเรียนเท่านั้น และนิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง มหาวิทยาลัยมีบรรยากาศที่เป็นมิตร และมีความสะดวกสบาย

3.3.3 คุณภาพการสอน นิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ สาขา - สังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ผู้สอนสามารถอธิบายเนื้อหาวิชาบางวิชาให้เข้าใจได้ และเรื่อง ผู้สอนไม่สอนเนื้อหาวิชาที่ยากเกินไป นอกจากนั้น นิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ผู้สอนรับฟังการซักถามและการอภิปรายเพื่อความกระจ่างของนิสิตนักศึกษาในชั้นเรียนด้วยความสนใจ ผู้สอนไม่สอนเนื้อหาวิชาเพียงเล็กน้อย แล้วให้นิสิตนักศึกษาไปหาความรู้เพิ่มเติมตามความสามารถของแต่ละคน และผู้สอนไม่มอบหมายงานให้นิสิตนักศึกษาราวกับว่าเรียนเพียงวิชาเดียว และนิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์กับสาขาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ใ้เรียนรายวิชาที่แต่แรกคิดว่าน่าเบื่อ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าสนใจ

3.3.4 ปัญหาการเงินและอื่น ๆ นิสิตนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์กับสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการได้รับสิทธิเข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง รู้สึกว่าที่พักอาศัยไม่ถูกตัดขาดจากสังคมของมหาวิทยาลัย และนิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์กับสาขาสังคมศาสตร์มีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ต้องการหางานทำนอกเวลาเรียน

3.3.5 รูปแบบการสอน นิสิตนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง มีส่วนรวมในกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นภายนอกมหาวิทยาลัย เช่น การไปปฏิบัติงาน ทัศนศึกษา

3.3.6 การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา นิสิตนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ได้มีโอกาสไปร่วมงานชุมนุม พบปะสังสรรค์ของชมรมหรือองค์การนิสิตนักศึกษา นิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง กิจกรรมทางสังคมจำเป็นต้องจัดขึ้นในมหาวิทยาลัย ถึงแม้ว่าจะมีกิจกรรมเหล่านี้เพียงพอแล้วในชุมชนที่ใกล้เคียง และนิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง มหาวิทยาลัยไม่ให้นิสิตนักศึกษาควบคุมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วยตนเอง

3.3.7 การศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน นิสิตนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ไม่มีปัญหาในการจับประเด็นในสิ่งที่จำเป็นต้องศึกษาด้วยตนเอง นอกจากนั้น นิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง สามารถเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนมาแล้วในชั้นเรียน และไม่ต้องดูหนังสือมากมายจนกระทั่งไม่มีเวลาพักผ่อนหรือสนุกสนานกับสิ่งต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย และยังมีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ต้องการสถานที่ในมหาวิทยาลัยสำหรับศึกษาหรือทำงานของตนเอง โดยปราศจากการถูกรบกวน

3.3.8 ผลการเรียนของนิสิตนักศึกษา นิสิตนักศึกษาสาขา - มนุษยศาสตร์กับสาขาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง รู้สึกว่าเรียนทันเพื่อนในชั้นเรียน

3.3.9 การให้คำปรึกษาและแนะแนว นิสิตนักศึกษาสาखा -

สังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จ การศึกษา

3.3.10 ระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษาสาखा-

วิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ท่าอะไรบางสิ่งบางอย่างไม่ได้ เพราะ มีระเบียบและข้อบังคับที่ไม่จำเป็นทำให้มีอุปสรรค นอกจากนี้ นิสิตนักศึกษาสาखाสังคมศาสตร์กับ สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ได้รับการยอมรับว่ามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ และนิสิตนักศึกษาสาखाวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความ พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง มหาวิทยาลัยอนุญาตให้มีการปราศรัยใน เรื่องการเมืองและสังคม โดย บุคคลที่ไม่ใช่ นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

3.3.11 ห้องสมุดและศูนย์หนังสือ นิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์กับ

สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ในห้องสมุดมีหนังสือที่อาจารย์ กำหนดให้อ่านน้อยเกินไป ทำให้ไม่สามารถขอยืมได้

3.3.12 การจัดหลักสูตรการศึกษา นิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์

กับสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาใน มหาวิทยาลัย ไม่สามารถรับทราบและสอบถามได้ง่าย และนิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ สาขา วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ต้อง เรียนรายวิชาบังคับที่ค่อนข้างทำให้เสียเวลา

3.3.13 การลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน นิสิตนักศึกษา

สาขาสังคมศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีความไม่พึงพอใจ มากกว่า ในเรื่อง ตารางสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ ทำให้ไม่สามารถลงทะเบียนเรียนรายวิชาที่ ต้องการได้ และนิสิตนักศึกษาสาखाวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง มหาวิทยาลัยไม่ลดการกรอกแบบฟอร์ม แลวนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาช่วยในงานธุรการ

3.3.14 การประเมินผลการเรียน นิสิตนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ผู้สอนไม่ส่งข้อสอบและรายงานกลับคืนพร้อมควดคะแนน การแก้ไข และความคิดเห็น รวดเร็วพอที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาปรับปรุงการเรียนได้ดีขึ้น

สรุป ผลการเปรียบเทียบปฏิภานิสิตนักศึกษาตอสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสาขาวิชา พบว่า โดยส่วนรวม นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกัน ในด้านการลงทะเบียนเรียนและการจัดการการสอน การจัดหลักสูตรการศึกษา ความสัมพันธ์กับอาจารย์ ผลการเรียนของนิสิตนักศึกษา และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนอกห้องเรียน เมื่อพิจารณาในรายข้อที่นิสิตนักศึกษามีปฏิภานอยู่ในระดับมาก พบว่า นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีความพึงพอใจและไม่พึงพอใจแตกต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้น การวางแผนของนิสิตนักศึกษา

3.4 นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างกัน มีปฏิภานตอสถาบันแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ กล่าวคือ โดยส่วนรวม นิสิตจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัยมีความพึงพอใจมากกว่า ในด้านห้องสมุดและศูนย์หนังสือกับระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความพึงพอใจมากกว่าในด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ และนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความพึงพอใจน้อยกว่าในด้านผลการเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างในรายข้อที่นิสิตนักศึกษามีปฏิภานอยู่ในระดับมาก ดังนี้

3.4.1 ความสัมพันธ์กับอาจารย์ นิสิตจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน

3.4.2 บรรยากาศของสถาบัน นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนี้ไม่เรียนเพื่อให้สำเร็จเท่านั้น แต่ยังสนใจในเรื่องอื่น ๆ ด้วย และนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง มหาวิทยาลัยมีบรรยากาศที่เป็นมิตรและมีความสะดวกสบาย

3.4.3 คุณภาพการสอน นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ผู้สอนไม่สอนเนื้อหาวิชาเพียงเล็กน้อย แล้วให้นิสิตนักศึกษาไปหาความรู้เพิ่มเติมตามความสามารถของแต่ละคน นอกจากนี้ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ได้เรียนรายวิชาที่แต่แรกคิดว่าน่าเบื่อ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าสนใจ

3.4.4 ปัญหาการเงินและอื่น ๆ นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการได้รับสิทธิเข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัย ส่วนนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ต้องการหางานทำนอกเวลาเรียน

3.4.5 การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง มหาวิทยาลัยไม่ให้นิสิตนักศึกษาควคุมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วยตนเอง

3.4.6 ผลการเรียนของนิสิตนักศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง รู้สึกว่าเรียนหนักเพื่อนในชั้นเรียน

3.4.7 การให้คำปรึกษาและแนะแนว นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา

3.4.8 ระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ได้รับการยอมรับว่ามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ และยังมีคามพึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง มหาวิทยาลัยอนุญาตให้มีการปาร์ตี้ในเรื่องการเมืองและสังคม โดยบุคคลที่ไม่ใช่ นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

3.4.9 การจัดหลักสูตรการศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในมหาวิทยาลัย ไม่สามารถรับทราบและสอบถามได้ง่าย และนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง ต้องเรียนรายวิชาบังคับที่ค่อนข้างทำให้เสียเวลา

3.4.10 การลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน นักศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากรมีความไม่พึงพอใจมากกว่า ในเรื่อง พลาดการเรียนรายวิชาที่ต้องการ เพราะมหาวิทยาลัยไม่เปิดรายวิชาเหล่านั้น

สรุป ผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานิสิตนักศึกษาตอสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐใน กรุงเทพมหานคร จำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า โดยส่วนรวม นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาใน มหาวิทยาลัยต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกัน ในด้านห้องสมุดและศูนย์หนังสือ ระเบียบและ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ความสัมพันธ์กับอาจารย์ และผลการเรียนของนิสิตนักศึกษา เมื่อ พิจารณาในรายขอที่นิสิตนักศึกษามีปฏิกริยาอยู่ในระดับมาก พบว่า นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาใน มหาวิทยาลัยต่างกัน มีความพึงพอใจและไม่พึงพอใจแตกต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านรูปแบบ การสอน การศึกษาควดตนเองนอกห้องเรียน การวางแผนของนิสิตนักศึกษา และห้องสมุดและ ศูนย์หนังสือ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาปฏิกริยานิสิตนักศึกษาตอสถาบันของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร

1.1 ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ปฏิกริยานิสิตนักศึกษาตอสถาบันของนิสิต นักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 15 ด้าน โดยภาพรวมแล้ว นิสิตนักศึกษา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และมีความไม่พึงพอใจอยู่ในระดับน้อย จึงอาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจมากกว่าไม่พึงพอใจ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากการที่นิสิตนักศึกษาได้ มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในสถาบันตลอดระยะเวลาที่เข้ามาศึกษาแล้ว เรียน และใช้ชีวิตอยู่นั้น ได้ประสบกับสิ่งต่าง ๆ ที่สอดคล้องหรือสัมพันธ์กับความต้องการและความ คาดหวังของนิสิตนักศึกษา จึงก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างนิสิตนักศึกษากับสถาบัน ซึ่งทำให้เกิด ความพึงพอใจ และในขณะเดียวกัน ความแตกต่างระหว่างบุคคลของนิสิตนักศึกษาบางกลุ่ม อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พวกเขาเหล่านั้นไม่สามารถเข้าใจกับสถาบัน เพราะความต้องการ หรือความคาดหวังของเขาขัดแย้งกับสิ่งที่เขาได้รับ จึงก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจ ดังที่

Stern (Miller and Prince 1976: 110-110) ได้กล่าวว่า ความเข้ากันได้ระหว่างบุคคลกับสถาบัน อันเนื่องมาจากมีความสัมพันธ์กันระหว่างความต้องการกับสิ่งที่ได้รับ จะทำให้บุคคลรู้สึกประสบความสำเร็จ และมีความพึงพอใจ และในทางตรงกันข้าม หากความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์กับอุปทานขัดกัน หรือไม่คงที่ ย่อมก่อให้เกิดความคับข้องใจและความเครียด นอกจากนี้ Mueller (1961: 103-104) ได้ให้แนวคิด ความแตกต่างระหว่างบุคคลและปัจจัยในสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อนิสิตนักศึกษา ความแตกต่างระหว่างบุคคลจะทำให้ความต้องการ ความขัดแย้ง และปัญหาของแต่ละคนแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม

ผลการศึกษาปฏิกริยานิสิตนักศึกษาต่อสถาบันโดยส่วนรวมแต่ละคน ปรากฏว่า นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจปานกลาง รวม 10 คาน และมีความพึงพอใจน้อยเพียง 5 คาน คานที่นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจเป็นอันดับสูงสุด คือ ความสัมพันธ์กับอาจารย์ ที่เป็นเช่นนี้อาจประเมินได้ว่านิสิตนักศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์ และอาจแสดงให้เห็นว่าอาจารย์มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังที่ผลงานวิจัยของ Wilson (1975: 104) พบว่า คุณลักษณะของอาจารย์ที่ประการหนึ่ง ในทัศนะของนักศึกษา คือ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษา และให้ความเป็นกันเอง นอกจากนี้ พรชูลี อาชวอรุณ (2525: 232) ได้กล่าวว่าการที่จะพิจารณาว่ามหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพเพียงใด มักจะจับจุดอยู่ที่การมองดูว่า อาจารย์ทำการสอนได้ดีเพียงใด และนิสิตนักศึกษาเรียนรู้ได้งายตายแค่ไหน สภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ตั้น ต้องมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์และนิสิตนักศึกษาเป็นพื้นฐาน

สำหรับคานที่นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจเป็นลำดับรองลงมาคือ บรรยากาศของสถาบัน จึงอาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษามีความประทับใจต่อบรรยากาศของสถาบัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากนิสิตนักศึกษาได้มีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย และเกิดการรับรู้ได้ว่า มหาวิทยาลัยมีกิจกรรมของสถาบัน การอำนวยความสะดวก และการรักษาความปลอดภัย ที่ทำให้นิสิตนักศึกษาสามารถศึกษาเล่าเรียน และดำรงชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยได้อย่างสุขสบาย สภาพการณ์ที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดการรับรู้ต่อบรรยากาศของสถาบันได้เป็นอย่างดี และอาจทำให้เกิดความพึงพอใจคือ การอยู่ประจำในหอพักของมหาวิทยาลัย ดังที่ผลการวิจัยของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2527: 124) พบว่า กลุ่มตัวอย่างนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรที่อยู่ประจำในหอพักมหาวิทยาลัย สามารถรับรู้

สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยได้ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาที่ไม่ได้อยู่หอพักมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ Baird and Chickering (Astin and Alexander 1983: 186) ระบุว่า ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยของนักศึกษาที่อยู่ประจำในหอพักมหาวิทยาลัยจะมีมากกว่านักศึกษาเดินเรียน ทั้งนี้การที่กลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนิสิตนักศึกษาที่อยู่ประจำในหอพักของมหาวิทยาลัยมีความพึงพอใจต่อบรรยากาศของสถาบัน จึงน่าจะมีสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการได้เข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัย

ด้านที่นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจเป็นลำดับสามคือ คุณภาพการสอน ที่เป็นเช่นนี้อาจประเมินได้ว่า อาจารย์มีประสิทธิภาพการสอนที่ดี และมีบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประเมศวร์ ชุนภักดี (2527: 55) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความคิดเห็นต่อการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับดี และผลงานวิจัยของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2527: 117-118) ที่พบว่า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีสภาพแวดล้อมที่ดีที่สุดในด้านบรรยากาศการเรียนการสอน แต่ขัดแย้งกับข้อค้นพบในผลงานวิจัยเดียวกันนี้ ที่พบว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีสภาพแวดล้อมด้านบรรยากาศการเรียนการสอนดีที่สุด ดังนั้นโดยเฉลี่ยแล้ว อาจจะส่งผลให้ความพึงพอใจเกี่ยวกับคุณภาพการสอนอยู่ในลำดับสามเท่านั้น

อนึ่ง ด้านที่นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจน้อยที่สุด พบว่า เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน ซึ่งอาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจน้อยต่อวิธีประเมินผลการเรียนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ที่เป็นเช่นนี้ อาจมีสาเหตุสอดคล้องกับทัศนะของ ประกอบ กุปรัตน์ (ประกอบ กุปรัตน์ ใน ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, บรรณาธิการ 2529: 3) ที่ว่า สภาพปัจจุบันในด้านการประเมินผลการเรียนนั้น มีปรากฏการณ์ต่าง ๆ คือ อาจารย์สอนเลวลง นิสิตนักศึกษาเฉื่อยชา ประดิษฐ์มีค่าน้อยลง แต่ฝ่ายอาจารย์อาจมีสิ่งทดแทนที่สำคัญคือ การให้คะแนนการเรียนแบบปล่อย เกิดระบบเกรดเฟ้อ (Grade Inflation) หน่วยงานที่เคยเข้มแข็งในเรื่องการกวัดขั้นคุณภาพก็มีแนวโน้มจะอ่อนตาม เพราะถ้าชั้นเรียนยากแล้วยังตักงานไม่คุ้มกับการลงทุน ต่อไปก็อาจจะไม่มีคนเรียน นอกจากนี้ พรชูลี อาชวอรุ่ง (2525: 296) ได้มีความคิดเห็นว่า ความเห็นในทางบวกและลบในเรื่องของการให้เกรดจะก่อให้เกิดการปฏิรูปการประเมินผลการศึกษา การให้เกรดเป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดความคับข้องใจในตัวผู้เรียนและมีส่วนทำลายสัมพันธภาพอันดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน มักมีข้อโต้แย้งในแง่ของความเที่ยงตรง แม้จะมีแนวโน้มที่เปลี่ยนจากการให้

เกรด A-F เป็นผ่านและไม่ผ่านก็มีใช้เป็นการเปลี่ยนแปลงหลักแต่อย่างใด นอกจากจะมีการตั้งเกณฑ์ที่เฉพาะเจาะจงแน่นอนยิ่งขึ้น การให้เกรดเป็นหลักในการเลือกคนที่เรียนสูงขึ้นไป และเป็นการเปรียบเทียบคนในการจัดให้เหมาะสมกับงาน ซึ่งการให้ผ่านและไม่ผ่านคงจะไม่เอื้อ อย่างไรก็ตามที่เด่นชัด แนวโน้มที่ออกมาในรูปแบบของการเน้น "การอิงเกณฑ์" มากกว่า "การอิงกลุ่ม" ก็นับว่าเหมาะสมสำหรับการเรียนทักษะ แต่ยังไม่ครอบคลุมสารบบการเรียนรู้ทางความรู้ทางปัญญาและอารมณ์เท่าที่ควร เป็นที่น่าเสียดายที่เรามักจะเน้นว่า "นิสิตนักศึกษาทำอะไร" มากกว่า "นิสิตนักศึกษากำลังจะเป็นอะไร"

1.2 ผลการศึกษาปฏิกริยานิสิตนักศึกษาต่อสถาบันแต่ละด้านเป็นรายขอ พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับปฏิกริยาฯ ในระดับมากและน้อย เกือบทุกด้าน ซึ่งจะได้อภิปรายผลตามลำดับความพึงพอใจโดยส่วนรวมแต่ละด้านจากสูงสุดจนถึงต่ำสุด ดังต่อไปนี้

1.2.1 ความสัมพันธ์กับอาจารย์ นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจมากในเรื่อง ได้พูดคุยและได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์นอกเวลาเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาและงานในวิชาเรียน อาจารย์มีความละเอียดอ่อนพอที่จะเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของนิสิตนักศึกษา จึงอาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์ เพราะอาจารย์มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์สอดคล้องกับความต้องการของนิสิตนักศึกษา ดังที่ ผลงานวิจัยของ วชิรา เพ็ญโรจน์ (2528: 110-111) พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความคิดเห็นต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิตคือ ต้องเป็นอาจารย์ที่มีความสัมพันธ์เป็นการส่วนตัวกับนิสิตนอกเหนือจากความสัมพันธ์กันในเชิงวิชาการ เป็นอาจารย์ที่ให้ความเป็นกันเอง ใช้เวลาส่วนใหญ่ให้กับนิสิต นอกจากนี้ Stickland (1975: 80-85) ให้ความสำคัญเห็นเกี่ยวกับความต้องการของนิสิตนักศึกษาต่อความสัมพันธ์กับอาจารย์ว่า ถ้าจะเปรียบเทียบการอุดมศึกษาเป็นธุรกิจ นิสิตนักศึกษาก็นับได้ว่าเป็นผู้บริโภค และเช่นเดียวกับธุรกิจอื่น ๆ ที่จะต้องเอาใจใส่ให้ความสำคัญในการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ขณะเดียวกันผู้บริโภคก็มีสิทธิหลายประการที่จะเรียกร้องหรือต้องการในสิ่งต่าง ๆ เช่น ต้องการเวลาจากอาจารย์นอกเหนือเวลาในชั้นเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิตนักศึกษาเป็นสิ่งสำคัญมากในการเรียนการสอน อาจารย์จึงควรมีเวลานอกห้องเรียนให้นิสิตนักศึกษาได้เข้ามาปรึกษาและพูดคุยควยอย่างเป็นกันเอง

1.2.2 บรรยากาศของสถาบัน นิสิตนักศึกษาที่มีความพึงพอใจมาก ที่พบว่า ในมหาวิทยาลัยหลังมีค้ำแล้วมีความปลอดภัย และในมหาวิทยาลัยมีบรรยากาศที่เป็นมิตร มีความสะดวกสบาย ไม่เป็นเพียงแหล่งศึกษาเล่าเรียนเพียงอย่างเดียว ที่เป็นเช่นนี้ อาจสรุปได้ว่า มหาวิทยาลัยที่ทำการศึกษานี้มีบรรยากาศของสถาบันเด่นในด้านความปลอดภัย ความสะดวกสบาย และมีมิตรภาพระหว่างนิสิตนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2527: 112-114) ที่พบว่า ลักษณะเด่นของสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย แต่ละแห่งคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีห้องสมุดกลาง มีสนามกีฬาของตนเอง ตั้งอยู่ในเขต ชุมชนเคิงทางไคสะดวก ส่วนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีอาณาเขตกว้างขวาง มีห้องสมุดกลาง มีสนามกีฬาของตนเอง และมหาวิทยาลัยศิลปากร มีห้องสมุดกลาง ไม่มีเรื่องทะเลาะหรือยกพวก ตีกัน เพื่อนสนิทเป็นคนมีอารมณ์ขัน

1.2.3 คุณภาพการสอน นิสิตนักศึกษาที่มีความพึงพอใจมาก ในเรื่อง ผู้สอนไม่สอนซ้ำเกินไป และผู้สอนสามารถอธิบายเนื้อหาวิชาให้เข้าใจได้ง่าย ที่เป็นเช่นนี้อาจ แสดงว่า อาจารย์ผู้สอนมีพฤติกรรมการสอนที่ดีสอดคล้องกับความต้องการของนิสิตนักศึกษา ดังที่ Yonge and Sassenrath (1969: 44-52) ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเกี่ยวกับ พฤติกรรมการสอนที่ดีของอาจารย์จากการประเมินของนักศึกษา ปรากฏว่า องค์ประกอบที่มีความ สำคัญคือ ความเชื่อมั่นและความคล่องในการพูด มีความรู้และสนใจในเนื้อหาวิชา อธิบายเนื้อหา วิชาได้ชัดเจน ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Wotruba and Wright (1975: 645) ที่พบว่า ตัวแปรซึ่งมีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ คือ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาอย่างกว้างขวาง ถูกต้องแม่นยำ และทันสมัย มีความสามารถในการ อธิบายเนื้อหาวิชาให้เข้าใจได้ง่ายและยกตัวอย่างชัดเจน เป็นต้น สำหรับ เรื่องที่นิสิตนักศึกษามี ความไม่พึงพอใจมากคือ ได้เรียนรายวิชาที่แต่แรกก็ความสนใจ แต่เมื่อเรียนแล้วกลับน่าเบื่อ ส่วนเรื่อง ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามความสนใจและความสามารถของนิสิต นักศึกษา ปรากฏว่า นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจน้อยต่อผู้สอน ที่เป็นเช่นนี้ อาจแสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนไม่สนองต่อความสนใจ และความสามารถของนิสิต นักศึกษา ทั้งนี้อาจมีสาเหตุหลายอย่างประกอบกัน กล่าวคือ ถ้าพิจารณาสาเหตุอันเนื่องมาจาก อาจารย์ อาจอธิบายได้จากผลงานวิจัยของ วรรณษา ปุณฺณโชติ (2528: 178) ที่พบว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัยนั้น มีอาจารย์เพียงส่วนน้อย (ประมาณ 23

ถึง 35%) ที่ได้ปฏิบัติเกือบประจำหรือเกือบทุกครั้งในเรื่องการวางแผนร่วมกับนิสิตนักศึกษา เพื่อกำหนดกิจกรรมการเรียนและการสอน แต่ถาพิจารณาสาเหตุอันเนื่องมาจากนิสิตนักศึกษา อาจเป็นเพราะนิสิตนักศึกษาแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่สามารถสอดคล้องกับสภาพความแตกต่างของนิสิตนักศึกษา และผู้สอนก็ไม่อาจปรับสภาพให้เข้ากับ ความแตกต่างเหล่านั้นได้ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ 2527: 37) แต่อย่างไรก็ตาม ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2525: 201) ได้เสนอแนะไว้ว่า ในการดำเนินการสอนนั้น ผู้สอนควร ให้ความสำคัญถึงความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ความแตกต่างระหว่างเพศในหมู่ผู้เรียน ความแตกต่างระหว่างชั้นปี และความแตกต่างระหว่างสาขาวิชาที่เรียนด้วย

1.2.4 ปัญหาการเงินและอื่น ๆ นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดที่ไม่เคยประสบปัญหาทางการเงินจนถึงขั้นที่คิดจะลาออกจากมหาวิทยาลัย และไม่มีปัญหาในเรื่อง การเดินทางไปและกลับจากมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ อาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาไม่มีปัญหาด้านการ เงินมากจนถึงขั้นจะต้องลาออกจากมหาวิทยาลัย และไม่มีปัญหาด้านการเดินทาง ซึ่งอาจเป็น เพราะมหาวิทยาลัยมีทุนการศึกษาช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาที่ขัดสนอย่างพอเพียง มีหอพักให้นิสิต นักศึกษาได้เข้าพักอย่างทั่วถึง สำหรับประเด็นที่นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจน้อย ในเรื่อง การจัดการบริการด้านอาหารของมหาวิทยาลัย อาจสรุปได้ว่า โรงอาหารหรือร้านค้าต่าง ๆ ใน มหาวิทยาลัยยังจัดจำหน่ายอาหารที่ไม่เหมาะสม และไม่พอเพียง หรือนิสิตนักศึกษาไม่ได้รับ ความสะดวกจากโรงอาหารของมหาวิทยาลัย (วรรณ ปุรณโชติ และ วังวี ทรัพย์มี 2527: 296)

1.2.5 รูปแบบการสอน นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจมาก ในเรื่อง ควรมีหนึ่งรายวิชาที่เป็นการศึกษาโดยอิสระ การจัดการเรียนการสอนในชุมชนทำให้มีประสบการณ์ กว้างขวางขึ้น และเรื่องการมอบหมายงานให้นิสิตนักศึกษาทำเป็นกลุ่ม จึงอาจสรุปได้ว่า นิสิต นักศึกษาชอบรูปแบบการสอนที่เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาเรียนโดยอิสระ และมีส่วนร่วมในการ ทำงานกับกลุ่มเพื่อน รวมทั้งได้สัมผัสสภาพความเป็นจริงภายนอกห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผล การวิจัยของ ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525: ๖) ที่พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชอบแบบการเรียน 4 แบบ คือ ชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือค่อนข้างสูง ชอบแบบการเรียนแบบ มีส่วนร่วม แบบพึ่งพา และแบบอิสระ อยู่ในระดับปานกลาง ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (ไพฑูรย์

สินลาร์ตัน ใน พรชูลี อาชวอรุง, บรรณาธิการ 2525: 203) ไคกล่าวถึงลักษณะนิสัย นักศึกษากับการเรียนและการสอนไว้ว่า นิสิตนักศึกษาชอบความเป็นอิสระ ไม่นิยมการชมเชยบังคับ จังควรให้ไคเลือก ไคตัดสินใจด้วยตนเอง หรือให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน นิสิต นักศึกษานิยมในความร่วมมือผูกพันกับกลุ่มสูง จึงควรให้มีโอกาสไคทำงานร่วมกับเพื่อนและกับผู้อื่น ด้วยพร้อมกันไป นอกจากนี้ ประกอบ กุปรัตน์ (ประกอบ กุปรัตน์ ใน ไพฑูรย์ สินลาร์ตัน, บรรณาธิการ 2529: 14) ไคกล่าวว่า "รูปแบบการสอนนั้นในอนาคตน่าจะต้องปลดปล่อยผู้เรียน ให้ออกจากห้องเรียน เพื่อให้ไคสัมผัสกับสังคมจริงไคมากที่สุด" สำหรับเรื่องนี้นิสิตนักศึกษา มีความพึงพอใจน้อย คือ นิสิตนักศึกษาเรียนเร็วและเรียนช้า ควรสอนแยกชั้นเรียน ที่เป็นเช่นนั้น อาจสรุปไคว่า นิสิตนักศึกษาบางส่วน โดยเฉพาะผู้ที่ปัญหาในการเรียนต้องการพึ่งพาเพื่อนร่วม ชั้นเรียนที่มีความสามารถในการเรียนดีกว่า เพื่อจะได้พัฒนาผลการเรียนของตนให้ดีขึ้น แนวคิด- เกี่ยวกับการสอนผู้เรียนที่เรียนช้า นั้น Featherstone (1965) ไคให้ความเห็นว่า "การจัด แยกผู้เรียนช้าออกจากผู้เรียนอื่น ๆ โดยผู้สอนมิได้ปรับปรุงหลักสูตรและการสอน จะไม่ทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนช้า อาจจะช่วยให้ผู้สอนสอนไคสะดวกขึ้นและบางทีอาจช่วยผู้เรียนปกติ คนอื่น ๆ ไคบางเท่านั้น แต่จะทำให้ผู้เรียนช้าไคมีความสุขเลย" อีกเรื่องหนึ่งที่พบว่า นิสิต นักศึกษามีความพึงพอใจน้อย คือ ผู้สอนยังคงดำเนินการสอนต่อไปตามตารางการสอนรายวิชานั้น แม้ว่านิสิตนักศึกษาบางคนเรียนตามไม่ทันหรือหมดความสนใจแล้ว อาจสรุปไคว่า นิสิตนักศึกษา ไม่ชอบรูปแบบการสอนที่เน้นผู้สอนมากกว่าผู้เรียน และการสอนที่ไม่คำนึงถึงความสามารถหรือ ความสนใจของผู้เรียน ดังที่ ประกอบ กุปรัตน์ (ประกอบ กุปรัตน์ ใน ไพฑูรย์ สินลาร์ตัน, บรรณาธิการ 2529: 14) ไคให้ความเห็นว่า รูปแบบการสอนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันส่วนใหญ่เน้นตัว ครูมากกว่าผู้เรียน เป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนกลายเป็นคนเงี้ยวเฉย เพียงฟัง เพียงนั่งจดงาน

1.2.6 การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจ มากที่ไคได้เข้ามาในมหาวิทยาลัยเพื่อเรียนเพียงอย่างเดียว แต่ยังคงเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต นักศึกษาด้วย และยังพึงพอใจมากต่อการจัดกิจกรรมทางสังคมในมหาวิทยาลัย ที่เป็นเช่นนั้น อาจ สรุปไคว่า นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจต่อกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่จัดขึ้นในมหาวิทยาลัย ดังที่ ผล งานวิจัยของ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ (2527: ง-จ) พบว่า นิสิตนักศึกษามี ความคิดเห็นที่ดีต่อกิจกรรมนิสิตนักศึกษา คือ ทำให้พัฒนาความคิดและมีเหตุผลมากขึ้น ทำให้ พัฒนาบุคลิกภาพ และมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ส่วนประเด็นที่พบว่า นิสิตนักศึกษามีความไม่พึง

พอใจมาก ในเรื่อง สถานีสตินักศึกษาไม่เป็นตัวแทนของนิสิตนักศึกษาได้อย่างแท้จริง และ - มหาวิทยาลัยไม่ให้นิสิตนักศึกษาควบคุมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วยตนเอง อาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาต้องการให้สถานีสตินักศึกษามีบทบาทในฐานะผู้แทนของนิสิตนักศึกษาให้มากกว่าที่เป็นอยู่ และต้องการความเป็นอิสระในการดำเนินงานด้านกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ทั้ง 2 ประเด็นนี้ ในความเป็นจริง อำนาจและหน้าที่ของสถานีสตินักศึกษา โดยสรุปคือ ควบคุมการบริหารงาน การดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ ขององค์การหรือสโมสรนิสิตนักศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ นอกจากนี้ ยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการของมหาวิทยาลัย โดยสถานีสตินักศึกษามีหน้าที่ที่จะเสนอความคิดเห็นเพื่อขอแก้ไขกฎระเบียบบางอย่างของสถาบัน แต่เท่าที่เป็นอยู่บทบาทของสถานีสตินักศึกษาตามอำนาจและหน้าที่ดังกล่าวในบางมหาวิทยาลัย อาจไม่สามารถดำเนินงานได้มากนัก เพราะมีปัญหาในการดำเนินงาน เช่น ความเข้าใจที่แตกต่างกันของสมาชิกสภานิสิตนักศึกษา สภานิสิตฯ บางส่วนไม่ให้ความสำคัญต่อการประชุม จึงมีการขาดประชุม ทำให้การประชุมบางครั้งกระทำไม่ได้เพราะไม่ครบองค์ประชุม นอกจากนั้น ข้อมูลที่สถานีสตินักศึกษาใช้ประกอบการพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ มีอยู่น้อยทำให้การเสนอความคิดเห็นของสถานีสตินักศึกษาอยู่ในวงจำกัด (จินตนา ยูนิพันธุ์ ใน พรชูลี อาชวอรุ่ง, บรรณาธิการ 2525: 136-138) ส่วนการดำเนินงานกิจกรรมนิสิตศึกษานั้น ในความเป็นจริงมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจะแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรมเพื่อคอยให้คำปรึกษาและประสานงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม นิสิตนักศึกษาจะเป็นผู้กำหนดงานหรือกิจกรรมที่จะทำ และขอความเห็นชอบหรือขอเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา ดังนั้น นิสิตนักศึกษาจึงมิได้ดำเนินงานกิจกรรมตามลำพังแต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น จะต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษาทำงานรวมอยู่ด้วย

1.2.7 การศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน นิสิตนักศึกษามีความพึง

พอใจมาก เพราะไม่เคยเลยหรือเป็นบางครั้งเท่านั้นที่ต้องดูหนังสือมากมายจนกระทั่งไม่มีเวลาพักผ่อนหรือสนุกสนานกับสิ่งต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย ที่เป็นเช่นนี้ อาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษามีนิสัยไม่คร่ำเคร่งกับการอ่านตำราเรียนเพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และชอบใช้เวลาว่างนอกเวลาเรียนเพื่อการพักผ่อนหรือสนุกสนานกับกลุ่มเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะนิสิตนักศึกษาปัจจุบันที่ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ ใน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, บรรณาธิการ 2529: 60-63) ได้เสนอข้อสังเกตไว้ว่า นิสิตนักศึกษาในปัจจุบันไม่มีจุดมุ่งหมายในชีวิตที่ชัดเจน ใช้ชีวิตอย่างเรื่อย ๆ เฉื่อย ๆ เรียนเพียงให้ไต่ผ่าน คอนขางหนักถึงแต่ตนเอง ไม่สนใจใฝ่ดีใน

สังคัม สนใจเฉพาะเพื่อนในกลุ่มเล็ก ๆ และกิจกรรมในคณะ นอกจากนี้ ผลงานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของ มยุรี สุทธิเลิศอรุณ (2529: 70-90) ใ้พบว่า ลักษณะของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงรวม 9 ด้าน ปรากฏว่า ด้านที่เป็นลำดับสูงสุด และมีอยู่ในระดับมากคือ กิริยามารยาท รองลงมาคือ รสนิยม ส่วนลักษณะที่มีอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับคือ ความมีเหตุผล สังคัม การนำความรู้ไปใช้ การใฝ่รู้ และการใช้ภาษา ส่วนลักษณะที่มีอยู่ในระดับน้อยคือ การเมืองและศาสนา จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงด้านการใฝ่รู้อยู่ในลำดับที่ไม่เด่นเท่าที่ควร อีกเรื่องหนึ่งที่นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจมาก คือ สามารถทำความเข้าใจกับสิ่งที่ได้เรียนอย่างเข้าใจมาแล้วในชั้นเรียน ที่เป็นเช่นนี้ อาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนวิชาเหล่านั้น เมื่อกลับมาศึกษาทบทวนด้วยตนเองจึงสามารถทำความเข้าใจกับวิชานั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี สำหรับเรื่องที่นิสิตนักศึกษาไม่พึงพอใจมากคือ ได้ใช้เวลาที่ควรจะใช้กับวิชาหนึ่งไปทำงานอีกวิชาหนึ่ง เพื่อให้เสร็จทันตามกำหนด และต้องการสถานที่ในมหาวิทยาลัยสำหรับศึกษาหรือทำงานของตนเอง รวมทั้งความพึงพอใจน้อย เพราะพบว่า ภายในมหาวิทยาลัยมีสถานที่สำหรับใช้ศึกษาหรือทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ไม่พอเพียง นั้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรณา ปุรณโชติ และ วชิร ทรัพย์มณี (2527: 296-298) ที่พบว่า นิสิตนักศึกษามีปัญหามาก ในเรื่อง สถานที่นั่งทำงานหรืออ่านหนังสือในบริเวณมหาวิทยาลัยมีไม่พอเพียง ไม่มีเวลาทำในสิ่งที่ควรจะทำ ไม่ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่มีแผนการเรียนที่ดี ทำงานส่งไม่ทันตามกำหนดเวลา จึงอาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาไม่ประสบความสำเร็จในการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน โดยมีสาเหตุสืบเนื่องจากไม่ได้วางแผนการใช้เวลาในเวลาเรียนให้เหมาะสม และสถานที่นั่งทำงานหรืออ่านหนังสือภายในบริเวณมหาวิทยาลัยมีไม่พอเพียง ดังนั้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของสถาบัน คณาจารย์สถานที่จึงไม่ควรละเลยต่อการจัดสถานที่นั่งทำงานหรืออ่านหนังสือภายในมหาวิทยาลัย เพราะการศึกษาในมหาวิทยาลัยมิใช่มุ่ง เฉพาะให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจการบรรยายเพียงอย่างเดียว นิสิตนักศึกษาจะต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง จึงจะแตกฉานในวิชาการ การจัดสถานที่ให้นิสิตนักศึกษาได้นั่งทำงานหรืออ่านหนังสือได้อย่างเหมาะสมและพอเพียงกับความต้องการของนิสิตนักศึกษาจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษามีสถานที่สำหรับทำงานหรือศึกษา นอกเวลาเรียนได้อย่างสะดวก

1.2.8 ผลการเรียนของนิสิตนักศึกษา นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจน้อย ในเรื่อง เรียนได้ไม่ดีในวิชาเอก และไม่พึงพอใจมาก ในเรื่อง ทำข้อสอบได้ไม่ดี ทั้งนี้ อาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษามีปัญหาในการเรียน Maddox (1963: 11-16) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา นอกจากจะขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคล การทำงานหนัก หรือความขยันแล้ว ยังขึ้นอยู่กับวิธีเรียนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งพบว่าการแตกต่างระหว่างบุคคลเกี่ยวกับสมรรถภาพการทำงานและการเรียนนั้น ถูกกำหนดด้วยสติปัญญาและความสามารถเฉพาะ ประมาณ 50-60% วิธีเรียนที่มีประสิทธิภาพประมาณ 30-40% และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ อีกประมาณ 10-15% และปรากฏว่านักศึกษาที่มีสติปัญญาสูงจำนวนหนึ่งไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน เพราะไม่ได้เรียนรู้วิชาเอาเรียนอย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง นอกจากนี้ ผลงานวิจัยของ วรณา ปุณฺโชติ (2528: 181) พบว่า อาจารย์ในมหาวิทยาลัยส่วนกลางกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน เกี่ยวกับสาเหตุสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผลการเรียนของนิสิตนักศึกษาคือ วิธีเรียนของนิสิตนักศึกษา วิธีสอนของอาจารย์ พื้นความรู้ขั้นมัธยมปลายหรือระดับก่อนเข้ามหาวิทยาลัย ความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างนิสิตนักศึกษา กับอาจารย์ ส่วนความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาด้านการเรียนนั้น ผลงานวิจัยของ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ (2527: 123) พบว่า ปัญหาด้านการเรียนของนิสิตนักศึกษา ที่มีสาเหตุจากอาจารย์ผู้สอน คือ วิธีสอนไม่ดี บรรยายไม่เป็น สอนน่าเบื่อ อาจารย์ออกข้อสอบยาก สอบไม่ตรงกับเนื้อหาที่สอน สอบมากเกินไป ส่วนสาเหตุจากตัวนักศึกษาเอง ได้แก่ เรียนไม่เข้าใจ เรียนมากเกินไป ไม่กล้าซักถาม จดคำบรรยายไม่ทัน พื้นความรู้ไม่พอ และผลงานวิจัยของ วรณา ปุณฺโชติ และ วัชร ทรัพย์มี (2527: 298) ได้ศึกษาปัญหาของนิสิตนักศึกษา ด้านการปรับตัวในการเรียน พบว่า นิสิตนักศึกษามีปัญหามาก ในเรื่อง ไม่มีแผนการเรียนที่ดี กังวลใจ เรื่องการสอบ เรียนไม่เก่งในบางวิชา มีพื้นความรู้ต่ำในบางวิชา ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์อย่างเป็นกันเอง ดังนั้น การที่นิสิตนักศึกษาทำข้อสอบได้ไม่ดี และเรียนได้ไม่ดีในวิชาเอก จึงน่าจะมีสาเหตุอันเนื่องมาจากทั้งอาจารย์และตัวนิสิตนักศึกษาเอง

1.2.9 การให้คำปรึกษาและแนะแนว นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจมากที่ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพ และเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา ที่เป็นเช่นนี้ อาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีความวิตกกังวลว่า เมื่อเรียนสำเร็จแล้วจะไม่มีงานทำ จึงให้ความสนใจต่อข่าวสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและตลาดแรงงาน

งานค่อนข้างมาก ซึ่งส่วนหนึ่งของแหล่งข้อมูลข่าวสารอาชีพนั้น อาจจะต้องสอบถามได้จากกองกิจการนิสิตหรือฝ่ายกิจการนักศึกษา ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้เห็นความสำคัญของปัญหาบัณฑิตว่างงาน จึงมีการจัดบริการจัดหางานและแนะแนวอาชีพ ซึ่งดำเนินงานโดยกองกิจการนิสิตหรือฝ่ายกิจการนักศึกษา การจัดบริการดังกล่าวประกอบด้วย บริการให้คำปรึกษาและแนะแนวอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจปัญหาค่านอาชีพ และสามารถตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ วางแผนการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังมีการจัดสัปดาห์แนะแนวอาชีพและการศึกษาต่อ และให้การอบรมแก่นิสิตนักศึกษา เพื่อเตรียมตัวในการสมัครรับการกรอกใบสมัคร รวมทั้งมีการจัดหางานชั่วคราวนอกเวลาให้แก่นิสิตนักศึกษา และจัดบริการหางานให้แก่นักศึกษา (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2528: 27-28, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2527: 70, มหาวิทยาลัยศิลปากร 2528: 161) สำหรับประเด็นที่พบว่า นิสิตนักศึกษามีความไม่พึงพอใจมากเพราะต้องการข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตลาดแรงงานเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้วนั้น อาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาไม่ทราบว่ามีบริการจัดหางานให้แก่นักศึกษา ซึ่งกองกิจการนิสิตหรือฝ่ายกิจการนักศึกษาได้จัดดำเนินการอยู่แล้วในปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องจาก บุคลากรที่รับผิดชอบงานยังประชาสัมพันธ์ให้นิสิตนักศึกษาได้รับทราบไม่ทั่วถึง ทำให้นิสิตนักศึกษาไม่ทราบรายละเอียดของการบริการ

1.2.10 ระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจน้อยที่มหาวิทยาลัยไม่ดำเนินการกับนิสิตนักศึกษาที่ทำผิดกฎหมายนอกมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เนื่องจากมีนิสิตนักศึกษาบางส่วนกระทำผิดกฎหมายนอกมหาวิทยาลัย ซึ่งก่อให้เกิดการเสื่อมเสียชื่อเสียงต่อสถาบัน และนิสิตนักศึกษาโดยส่วนรวม จากการศึกษาระเบียบหรือข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ได้พบว่า มหาวิทยาลัยศิลปากรกำหนดโทษสูงสุดสำหรับนักศึกษา - มหาวิทยาลัยศิลปากรที่กระทำผิดวินัยของนักศึกษาไว้คือ คัดชื่อออกจากการเป็นนักศึกษา (มหาวิทยาลัยศิลปากร 2528: 84-85) ส่วนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกำหนดโทษที่ต้องโทษโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดโทษหรือความผิดอันใดกระทำโดยประมาท ถือเป็นผู้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และจะได้รับโทษสูงสุดคือ โทษตามที่มหาวิทยาลัยเห็นสมควร (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2528: 49) อีกประเด็นหนึ่งที่พบว่า นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจน้อยคือ สภาพการยอมรับของมหาวิทยาลัยที่มีต่อนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับการยอมรับว่ามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ ที่เป็นเช่นนี้ อาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาส่วนน้อยเท่านั้นที่พึงพอใจต่อสภาพการ

ยอมรับของมหาวิทยาลัยที่มีต่อนิสิตนักศึกษาความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ โดยสภาพความเป็นจริง ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยเป็นผู้เรียนที่มีอายุอยู่ระหว่าง 17-21 หรือ 18-22 ปี ช่วงวัยดังกล่าวเห็นได้ชัดว่าครอบคลุมช่วงวัยรุ่นตอนปลายและผู้ใหญ่ตอนต้น ดังนั้นเราจึงกล่าวไม่ได้ว่า เขายังเป็นเด็กอยู่ หรือเป็นผู้ใหญ่แล้ว ความเข้าใจเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาในสังคมไทยมักจะอ้างวัยของนิสิตนักศึกษาที่มีลักษณะดังกล่าว เพื่อประโยชน์ของผู้พูดเสมอ เช่น เมื่อนิสิตนักศึกษาไม่ค่อยจะสนใจเรียนเท่าที่ควร เพราะหนีไปสนใจแต่กิจกรรมสนุกสนานบันเทิง อาจารย์และผู้บริหารก็มักจะว่า "นิสิตนักศึกษายังไม่ยอมเป็นผู้ใหญ่ ผู้เรียนในมหาวิทยาลัยนั้น เขาเป็นผู้ใหญ่กันแล้ว" แต่เมื่อนิสิตนักศึกษาต้องการมีบทบาทในการบริหารสถาบัน ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการต่าง ๆ ของสถาบัน หรือต้องการจะมีบทบาทในสังคม เรียกร้องและต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมในสังคม อาจารย์และผู้บริหารก็มักจะกล่าวว่า "นิสิตนักศึกษาทำอะไร เกินเด็ก ยังเป็นเด็กอยู่ ทำไมไม่เรียนหนังสือ" (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ ใน พรชูลี อาชวอรุ่ง, บรรณาธิการ 2525: 193-195)

1.2.11 ห้องสมุดและศูนย์หนังสือ นิสิตนักศึกษามีความไม่พึงพอใจมากที่พบว่า ห้องสมุดมีหนังสือที่อาจารย์กำหนดให้อ่านไม่พอเพียง ทำให้ไม่สามารถยืมได้ และมีความพึงพอใจน้อยต่อมหาวิทยาลัยที่ไม่ลดจำนวนหนังสือที่ยืมออกจากห้องสมุดแต่ละวัน ที่เป็นเช่นนี้ อาจสรุปได้ว่า อาจารย์กำหนดให้นิสิตนักศึกษาอ่านหนังสือประกอบการเรียนโดยไม่ได้สำรวจว่าหนังสือพอเพียงหรือไม่ หรืออีกกรณีหนึ่ง อาจเนื่องจากจำนวนหนังสือที่กำหนดให้นิสิตนักศึกษายืมได้แต่ละครั้งต่อคนไม่เหมาะสมกับจำนวนหนังสือและตำราเรียนที่มีไม่พอเพียงอยู่แล้วในห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรรณ ปุณฺณโชติ และ วชิร ทรัพย์มี (2527: 296) ที่พบว่า ปัญหาของนิสิตนักศึกษาที่มีอยู่ในระดับมากคือ ตำราหรือหนังสืออ่านประกอบที่เป็นภาษาไทยมีไม่พอเพียง และผลการวิจัยของ วรรณ ปุณฺณโชติ (2528: 178) ที่พบว่า อาจารย์ประมาณ 40% เท่านั้นที่ใดปฏิบัติเพียงบางครั้งหรือครั้งเดียวเท่านั้น ในการตรวจดูจำนวนหนังสือแบบเรียนหรือหนังสืออ่านประกอบ และสั่ง Reserved หรือสั่งซื้อหนังสือเพิ่มเติม

1.2.12 การจัดหลักสูตรการศึกษา นิสิตนักศึกษามีความไม่พึงพอใจมากที่สุดที่ต้องเรียนรายวิชาบังคับที่ค่อนข้างทำให้เสียเวลา ทั้งนี้ อาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาไม่สามารถเลือกเรียนวิชาทางวิชาที่ตนเองชอบหรือต้องการได้ เพราะมหาวิทยาลัยจัดให้มีราย

วิชาบังคับในหลักสูตรมากเกินไป ครั้งที่ ผลงานวิจัยของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2527: 38-39) พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร มีความคิดเห็นว่า มหาวิทยาลัยที่ตนศึกษาอยู่มิวิชาบังคับในหลักสูตรมากเกินไป และผลงานวิจัยของ วรณา ปุณฺณโชติ และ วัชร ทรัพย์มี (2527: 298) พบว่า ในเรื่องความต้องการของนิสิตนักศึกษาชั้น เรื่องที่มีความต้องการมากที่สุดคือ ต้องการอิสรภาพในการเลือกเรียนบางวิชาที่ชอบ สำหรับประเด็นที่พบว่า นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจน้อย ในเรื่อง มหาวิทยาลัยอนุญาตให้นิสิตนักศึกษาเรียนวิชาที่คิดว่าเรียนได้โดยคำนึงถึงคะแนนหรือรายวิชาบังคับก่อนเรียนนั้น อาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการโอกาสหรือความเป็นอิสระในการเลือกเรียนรายวิชาต่าง ๆ ตามความสามารถและความถนัดของตน แต่สภาพของการจัดหลักสูตรในปัจจุบันมีลักษณะคงที่ตายตัว และมีชั้นตอนมากเกินไป นอกจากนี้ผู้เรียนก็ยังมีโอกาสเลือกได้น้อย หรือในบางหลักสูตรไม่มีโอกาสเลือกเลย และไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนเร็วหรือช้าตามความสามารถเฉพาะบุคคล (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ 2524: 33)

1.2.13 การลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน นิสิตนักศึกษาไม่พึงพอใจมาก ในเรื่อง ตารางสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ ทำให้นิสิตนักศึกษาไม่สามารถลงทะเบียนเรียนวิชาที่ต้องการได้ ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องจากวิชาที่นิสิตนักศึกษาต้องการลงทะเบียนเรียนมีเวลาเรียนหรือเวลาสอบตรงกัน และอีกกรณีหนึ่ง อาจเนื่องจากนิสิตนักศึกษาส่วนหนึ่งสอบไม่ผ่านบางรายวิชา จึงทำให้มีอุปสรรคในการลงทะเบียนเรียน จากการศึกษาสภาพการดำเนินงาน คณะกรรมการศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่า ในส่วนของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น โดยปกติแต่ละหลักสูตรจะกำหนดรายวิชาให้ลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคการศึกษาไว้ให้นิสิตนักศึกษาสามารถลงทะเบียนเรียนได้โดยสะดวกและพยายามไม่ให้อุปสรรคในการลงทะเบียนเรียน เพราะคณะวิชาจะต้องจัดตารางสอนและตารางสอบให้มีปริมาณเพียงพอกับจำนวนนิสิต แต่ผู้ที่สอบไม่ผ่านรายวิชา อาจมีอุปสรรคในการลงทะเบียนเรียนบาง จึงจำเป็นต้องวางแผนการศึกษาใหม่ให้ดี โดยอาศัยรายวิชาที่เปิดสอนภาคฤดูร้อนด้วย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2528: 19) สำหรับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยศิลปากรก็มีลักษณะการจัดรายวิชาให้ลงทะเบียนเรียน คล้ายคลึงกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพียงแต่อาจจะแตกต่างกันในรายละเอียด ส่วนประเด็นที่พบว่า นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ ในงานที่เกี่ยวข้องกับธุรการนั้น อาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่พึงพอใจต่อการกรอกแบบฟอร์มคำร้องต่าง ๆ ที่จำเป็น

ต้องยื่นต่อหน่วยงานของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ อาจเนื่องจากนิสิตนักศึกษาต้องกรอกขอความที่มีรายละเอียดหลายอย่าง หรือต้องเขียนควยภาษาราชการ ทำให้รู้สึกถึงความยุ่งยาก

1.2.14 การประเมินผลการเรียน นิสิตนักศึกษาไม่พึงพอใจมากในเรื่อง ผู้สอนไม่ส่งข้อสอบและรายงานกลับคืนพร้อมควยคะแนน การแก้ไข และความคิดเห็นอย่างรวดเร็วพอที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาปรับปรุงการเรียนได้ดีขึ้น ที่เป็นเช่นนี้ แสดงว่า นิสิตนักศึกษาต้องการขอมูลย้อนกลับในการเรียนจากอาจารย์ผู้สอน เพื่อจะได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียน แต่ในสภาพปัจจุบันอาจารย์ผู้สอนอาจไม่เน้นความสำคัญของการประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียนมากเท่าที่ควร ไพฑูรย์ สีนลารัตน (2524: 170) ให้ความเห็นว่า บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอนจะเกี่ยวพันกับการประเมินผลผู้เรียนอยู่ 2 ลักษณะ ประการแรกคือ ตรวจสอบควยผู้เรียนได้เรียนไปมากน้อยแค่ไหนแล้ว ควรจะเพิ่มเติมอะไร แก้ไขตอนไหน และปรับปรุงอะไรเกี่ยวกับการสอนวิชานั้น ๆ การประเมินลักษณะนี้มักเรียกกันว่าเป็นการประเมินผลความก้าวหน้า นอกจากนี้ Mckeachie (1967: 1118-1122) ได้ให้ความเห็นว่า การให้ขอมูลย้อนกลับจะมีประสิทธิภาพที่สุด เมื่อให้อย่างฉับพลันทันทีในขณะที่กำลังเรียน การได้รับขอมูลย้อนกลับขณะเรียน จะช่วยให้ผู้เรียนทราบว่าผลการเรียนหรือการตอบสนองของเขานั้น ถูกต้องหรือผิด

2. ผลการเปรียบเทียบปฏิกริยานิสิตนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร รวม 15 คาน จำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชา และมหาวิทยาลัย

ผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่ปฏิกริยานิสิตนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร โดยส่วนรวมในแต่ละคานไม่แตกต่างกัน คานที่พบความแตกต่างของปฏิกริยา โดยส่วนรวมในทุก ๆ ตัวแปรคือ ความสัมพันธ์กับอาจารย์ เมื่อพิจารณาเป็นรายขอ พบว่า มีความแตกต่างในรายขอที่นิสิตศึกษามีปฏิกริยาอยู่ในระดับมากทุกคาน ซึ่งจะได้อภิปรายผลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

2.1 ความสัมพันธ์กับอาจารย์ พบว่า นิสิตนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชาย ในพฤติกรรม ใดรับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอกห้องเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน และรู้สึกพอใจอาจารย์ทะเล่เยียดอ่อนพอที่จะเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของนิสิตนักศึกษา ที่เป็นเช่นนี้ อาจแสดงให้เห็นว่า นิสิตนักศึกษาหญิงมีความสัมพันธ์กับอาจารย์

มากกว่านิสิตนักศึกษาชาย ทั้งนี้เนื่องจาก นิสิตนักศึกษาหญิงมีลักษณะบุคลิกภาพด้านความต้องการไมตรีสัมพันธ์ และต้องการความช่วยเหลือสูงกว่านิสิตนักศึกษาชาย (การุณี สุทราย 2521: ไม่ปรากฏเลขหน้า) และนิสิตนักศึกษาหญิงมีลักษณะการเรียนรู้แบบพึ่งพาสูงกว่านิสิตนักศึกษาชาย (ประโยชน์ กุปต์กาญจนากุล 2525: 113) จึงส่งผลให้นิสิตนักศึกษาหญิงมีความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์

เมื่อจำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ในพฤติกรรม ได้รับความช่วยเหลือจาก - อาจารย์นอกเวลาเรียนเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน และได้พูดคุยกับอาจารย์ในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับงานในวิชาเรียน ที่เป็นเช่นนี้ อาจแสดงว่า อาจารย์ที่สอนนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ให้ความช่วยเหลือและพูดคุยเรื่องต่าง ๆ นอกเหนือวิชาเรียนกับนิสิตศึกษามากกว่าอาจารย์ที่ทำการสอนนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 อีกประเด็นหนึ่งที่พบความแตกต่างคือ นิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ มีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในพฤติกรรม อาจารย์มีวละเอียดยกย่องที่เข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้อาจสรุปได้ว่า อาจารย์ที่ทำการสอนนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความเข้าใจในความรู้สึกนึกคิดของนิสิตศึกษาน้อยกว่าอาจารย์ผู้สอนในชั้นปีอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจปัญหาต่าง ๆ ของนิสิตครุศาสตร์ หลักสูตรสี่ปี ปีการศึกษา 2523 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (วัลลา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ 2527: 21) ที่พบว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์คือ อาจารย์บางท่านไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของนิสิต

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ มีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ในพฤติกรรม ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ และพอใจอาจารย์ที่เข้าใจความรู้สึกนึกคิดของนิสิตนักศึกษา แสดงว่า อาจารย์ที่สอนในสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์อาจให้ความช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับงานในวิชาเรียน และมีความเข้าใจนิสิตศึกษาน้อยกว่าอาจารย์ที่สอนในสาขาวิชาอื่น ๆ ดังนั้นอาจารย์จึงควรมีความสัมพันธ์กับนิสิตนักศึกษาในพฤติกรรมดังกล่าวให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อจะได้อำนวยความสะดวกการศึกษาเล่าเรียนของนิสิตนักศึกษา

ส่วนความสัมพันธ์กับอาจารย์ของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างกัน พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร มีความพึงพอใจมากกว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในพฤติกรรม ได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ภายนอกห้องเรียน เกี่ยวกับงานในวิชาเรียน ซึ่งอาจแสดงว่า อาจารย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยศิลปากรให้ความช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับงานในวิชาเรียนนอกเหนือเวลาเรียนมากกว่า อาจารย์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หรืออีกกรณีหนึ่ง อาจตั้งข้อสังเกตได้ว่า นิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ไม่ต้องการความช่วยเหลือจากอาจารย์มากนัก

2.2 บรรยากาศของสถาบัน พบว่า นิสิตนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชาย ในเรื่อง มหาวิทยาลัยมีบรรยากาศที่เป็นมิตรและมีความสะดวกสบาย ซึ่งอาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาหญิงรู้สึกประทับใจในบรรยากาศของสถาบัน ค่านิยมภาพระหวาง นิสิตนักศึกษา และคณาจารย์อำนวยความสะดวก มากกว่านิสิตนักศึกษาชาย

เมื่อจำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจมากกว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ในเรื่อง นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่เรียนเพื่อให้สำเร็จเท่านั้น แต่ยังสนใจในสิ่งอื่น ๆ ด้วย ซึ่งอาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความประทับใจต่อบรรยากาศ การเรียนในมหาวิทยาลัยมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องจากนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความรู้สึกว้าสารภาพการเรียนในมหาวิทยาลัยแตกต่างจากการเรียนในระดับมัธยมศึกษา จึงตื่นตาตื่นใจในความแปลกใหม่ อีกประเด็นหนึ่ง ที่พบความแตกต่างคือ นิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ มีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในเรื่อง มหาวิทยาลัยมีบรรยากาศที่เป็นมิตรและมีความสะดวกสบาย ซึ่งอาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความสนใจต่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย น้อยกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องจากลักษณะของนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ส่วนใหญ่มัก จะเริ่มสนใจเรื่องเกี่ยวกับการงาน การศึกษาต่อ และความก้าวหน้าในอนาคต (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ 2527: 28)

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความประทับใจต่อบรรยากาศของสถาบัน ค่านิยมภาพและการอำนวยความสะดวกมากกว่านิสิตนักศึกษา สาขาวิชาอื่น ๆ ซึ่งอาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีความสะดวกสบายในการใช้ชีวิตในคณะวิชาของตนมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากรมีความประทับใจต่อบรรยากาศของสถาบัน ค่านิยมภาพและการอำนวยความสะดวกมากกว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งอาจแสดงว่า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากรมีบรรยากาศของสถาบันเด่นในค่านิยมภาพ และค่านการอำนวยความสะดวกมากกว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยศิลปากรส่วนใหญ่อยู่ประจำในหอพักของมหาวิทยาลัย จึงรับรู้ - บรรยากาศของสถาบันได้ดีกว่าซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2527: 124) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยศิลปากรรับรู้สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยดีกว่ากลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาที่ไม่ได้อยู่หอพัก

2.3 คุณภาพการสอน พบว่า นิสิตนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนมากกว่านิสิตนักศึกษาชาย ในพฤติกรรม รับฟังการซักถามและการอภิปรายของนิสิตนักศึกษา ความสนใจ ไม่สอนเนื้อหาวิชาที่ยากเกินไป สอนรายวิชาที่น่าเบื่อให้กลับเป็นวิชาที่น่าสนใจ ส่วนนิสิตนักศึกษาชายมีความไม่พึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนมากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง ในพฤติกรรมมอบหมายงานให้นิสิตนักศึกษารวกับว่าเรียนเพียงรายวิชาเดียว จึงอาจสรุปได้ว่า ส่วนใหญ่อาจารย์ผู้สอนมีพฤติกรรมการสอนที่ดี ใช้วิธีสอนที่เหมาะสม นิสิตนักศึกษาหญิงมีความตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียนมากกว่านิสิตนักศึกษาชาย เมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยในการเรียนก็มักจะซักถามอาจารย์ผู้สอนในชั้นเรียน ส่วนนิสิตนักศึกษาชายมีความขยันท้มเพียรในการทำงานตามที่อาจารย์มอบหมายน้อยกว่านิสิตนักศึกษาหญิง ซึ่งผลการศึกษาในประเด็นดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลงานของ วรณา ปุณฺณโชติ (2528: 180-188) ที่พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยส่วนกลางมีพฤติกรรมการสอนสูงกว่าอาจารย์ในมหาวิทยาลัยภูมิภาค ในพฤติกรรมที่เกี่ยวกับ การอธิบาย ทฤษฎีหรือความรู้ที่เป็นนามธรรมให้เป็นภาษาง่าย ๆ สอนด้วยอารมณ์แจ่มใสและกระตุ้นหรืออธิบายได้แจ่มแจ้ง ตอบข้อคำถามหรือข้อข้องใจได้กระจ่างแจ้ง เน้นให้เกิดความคิคริเริ่มใช้เหตุผลวิพากษ์วิจารณ์ ส่วนพฤติกรรมการเรียนของนิสิตนักศึกษา พบว่า พฤติกรรมการเรียนของนิสิตนักศึกษาหญิงที่มีอยู่ในระดับสูงกว่าของนิสิตนักศึกษาชายคือ ทำรายงานหรือการบ้านทันทีไม่เก็บรอไว้ทำเมื่อจวนถึงเวลาส่ง ถึงแม้งานที่อาจารย์มอบหมายให้ทำจะไม่น่าสนใจและน่าเบื่อ ก็ตั้งใจทำจนเสร็จเรียบร้อย เมื่อไม่เข้าใจหรือมีปัญหากับวิชาเรียนและงานต่าง ๆ

จะซักถามหรือขอคำปรึกษาจากอาจารย์ ไม่ยอมขาดเรียน ขณะเรียนไม่นั่งใจลอยหรือคิดเรื่องอื่น ๆ

เมื่อจำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกันมีปฏิกริยาคานคุณภาพการสอนแตกต่างกันคือ นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ในพฤติกรรม ไม่สอนเนื้อหาวิชาเพียงเล็กน้อย แล้วให้นิสิตนักศึกษาไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง จึงอาจสรุปได้ว่า อาจารย์ผู้สอนบางส่วนเน้นการให้เนื้อหาในชั้นเรียนมากกว่าให้นิสิตนักศึกษาไปค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง และนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ก็มีความพึงพอใจต่อลักษณะการสอน เช่น สูงกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ยังเคยชินกับการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งผู้สอนค่อนข้างเน้นการสอนเนื้อหาวิชาในชั้นเรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และอาจเนื่องจากนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชอบแบบการเรียนแบบฟังพามากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ (ประโยชน์ คุณตาทาญนากุล 2525: จ) อีกประเด็นหนึ่งที่พบความแตกต่างคือ นิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ มีความพึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในพฤติกรรม สอนรายวิชาที่น่าเบื่อให้กลับน่าสนใจ จึงอาจสรุปได้ว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจและน่าสนใจ เป็นเหตุให้นิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ยกเว้นชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจมากกว่า ส่วนนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 อาจไม่เคยชินต่อวิธีสอนของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาจึงปรับตัวเข้ากับสภาพการสอนของอาจารย์ไคน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปรมเสวร์ ชุนภักดี (2527: 56) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรชั้นปีที่สี่มีความคิดเห็นที่ดีต่อการสอนของอาจารย์สูงกว่านักศึกษาในระดับชั้นปีอื่น ๆ ทั้งหมด

สำหรับนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกัน พบว่า นิสิตนักศึกษาสาขา - มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความพึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ในพฤติกรรม อธิบายเนื้อหาวิชาให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย และไม่สอนเนื้อหาวิชาที่ยากเกินไป จึงอาจสรุปได้ว่า อาจารย์ผู้สอนในสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์อาจมีประสิทธิภาพการสอนดีกว่าอาจารย์ในสาขาวิชาอื่น ๆ ในเรื่อง การบรรยายหรืออธิบายเนื้อหาสาระวิชา และการจัดระดับความยากง่ายของเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนประสบปัญหาในการรับรู้หรือเข้าใจเนื้อหาวิชาเหล่านั้น ที่เป็นเช่นนี้อาจ

เกี่ยวข้องกับลักษณะเนื้อหาวิชาในหลักสูตรวิทยาศาสตร์ประยุกต์ด้วย ซึ่งในที่นี้ หมายถึง หลักสูตร คณะวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวิชาที่เน้นหนักทางวิชาการและเทคโนโลยีสูง เนื้อหาวิชา ค่อนข้างยากและซับซ้อน ทำให้ผู้สอนอาจยากต่อการอธิบาย ขณะเดียวกันผู้เรียนก็ยากที่จะทำความเข้าใจใฝ่ใจได้ง่ายเช่นกัน สำหรับประเด็นที่พบว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความ พึงพอใจต่ออาจารย์ผู้สอนมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ในพฤติกรรม รับฟังการซักถาม และการอภิปรายของนิสิตนักศึกษาด้วยความสนใจ ไม่สอนเนื้อหาในชั้นเรียนเพียงเล็กน้อย แล้ว ให้นิสิตนักศึกษาไปหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง และไม่มอบหมายงานให้นิสิตนักศึกษารวบรวมว่า เรียนเพียงวิชาเดียวนั้น อาจสรุปได้ว่า อาจารย์ที่สอนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีพฤติกรรม การสอนในลักษณะดังกล่าวนี้สูงกว่าอาจารย์ในสาขาวิชาอื่น ๆ จึงทำให้นิสิตนักศึกษาสาขาวิชา วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ซึ่งในที่นี้ หมายถึง คณะวิทยาศาสตร์ มีความพึงพอใจมากกว่า ซึ่งผลการ ศึกษาในประเด็นนี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ประเมศวร์ ชูหมักดี (2527: 58) ที่พบว่า ความ คิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรที่มีต่อการสอนของอาจารย์ ปรากฏว่า นักศึกษา - คณะอักษรศาสตร์มีความคิดเห็นต่อการสอนของอาจารย์ที่ดีที่สุด รองลงมาคือ นักศึกษา - คณะศึกษาศาสตร์ และนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์มีความคิดเห็นที่ต่ำต่อการสอนของอาจารย์ต่ำสุด ในประเด็นสุดท้ายที่พบความแตกต่าง คือ นิสิตนักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์กับสาขาวิชา สังคมศาสตร์มีความพึงพอใจอาจารย์ผู้สอนมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์กับสาขา- วิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ในพฤติกรรม สอนรายวิชาที่นำเนื้อหาหลักกลับเป็นวิชาที่น่าสนใจ ซึ่งอาจ สรุปได้ว่า อาจารย์ที่ทำการสอนในสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีประสิทธิภาพการสอน คำนึงใช้วิธีสอนที่ทำให้เข้าใจและน่าสนใจได้ดีกว่าอาจารย์ที่ทำการสอนในสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลัดดาวัลย์ ชมมณฑา (2520: 73-74) และจินตนา มาพวง (2520: 59) ที่พบว่า ประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์ ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างนิสิตและอาจารย์ของจุฬาลงกรณ์ - มหาวิทยาลัย มีตัวประกอบที่เกี่ยวข้องกับการสอนที่ดีประการหนึ่งคือ วิธีสอน

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างก็มีปฏิกริยา แตกต่างกันคือ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความพึงพอใจอาจารย์ผู้สอนมากกว่านิสิต - จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร ในพฤติกรรม ไม่สอนเนื้อหาวิชาเพียง เล็กน้อย แล้วให้นิสิตนักศึกษาไปหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจสรุปได้ว่า อาจารย์ของ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เน้นการให้เนื้อหาวิชาในชั้นเรียนมากกว่าให้นิสิตนักศึกษาไปค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ก็พึงพอใจต่อลักษณะการสอนเช่นนั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรพนา อรรถจรโรจน์ (2528: 152) พบว่า ในแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศิษย์ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในพฤติกรรม ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เมื่อมีเวลาว่าง โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีพฤติกรรมดังกล่าวสูงกว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อีกประเด็นหนึ่งที่พบความแตกต่างคือ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความพึงพอใจต่อการสอนของอาจารย์มากกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร ในพฤติกรรม สอนรายวิชาหน้าเพื่อให้เป็นวิชาที่น่าสนใจ จึงอาจสรุปได้ว่า อาจารย์ของมหาวิทยาลัยศิลปากรมีประสิทธิภาพการสอนน้อยกว่า ในเรื่องการนำเสนอเนื้อหาวิชาด้วยวิธีสอนที่สามารถทำให้เข้าใจและน่าสนใจ ซึ่งขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ ประเมศวร์ ชูณักดี (2527: 57) พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากรใช้พฤติกรรมการสอนได้เหมาะสมทั้งในด้านความคงการ ความสนใจ และความสามารถของนักศึกษา

2.4 ปัญหาการเงินและอื่น ๆ พบว่า นิสิตนักศึกษาหญิงมีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชาย ในเรื่อง การจัดการบริการด้านอาหารของมหาวิทยาลัย และต้องการหางานทำนอกเวลาเรียน ซึ่งอาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาหญิงต้องการใหม่มหาวิทยาลัยจัดการบริการด้านอาหารให้พอเพียงหรือปรับปรุงการจัดการบริการอาหารในมหาวิทยาลัยให้เหมาะสมมากกว่านิสิตนักศึกษาชาย ดังที่ผลการวิจัยของ สุปงกช จามิกร และคณะ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523: 200) พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต้องการใหม่มหาวิทยาลัยจัดให้มีโรงอาหารเพิ่มเติม และต้องการให้ทางคณะหรือมหาวิทยาลัยกวักขันโรงอาหารในคานความสะอาด และจัดสถานที่ให้เหมาะสม ส่วนประเด็นเกี่ยวกับ ต้องการหางานทำนอกเวลาเรียนนั้น อาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาหญิงต้องการหางานทำนอกเวลาเรียนมากกว่านิสิตนักศึกษาชาย ทั้งนี้เนื่องจาก นิสิตนักศึกษาหญิงมีปัญหาการเงินมากกว่านิสิตนักศึกษาชาย ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรจัดสรรเงินทุนช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาให้มากขึ้น อีกประเด็นหนึ่งที่พบความแตกต่างคือ นิสิตนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชาย ในเรื่อง ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการได้รับสิทธิเข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัย และไม่รู้สิกว่าที่พักอาศัยถูกตัดขาดจากสังคมของมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจสรุปได้ว่า ส่วนใหญ่นิสิตนักศึกษาหญิงจะได้รับสิทธิเข้าอยู่หอพักของมหาวิทยาลัย และนิสิตนักศึกษาชายบาง

ส่วนยังไม่ได้รับสิทธิเข้าหอพัก เนื่องจากหอพักสำหรับนิสิตนักศึกษาชายอาจมีไม่พอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรางค์ โค้วตระกูล (2504: 2-19) และ ศิริลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2523) ที่พบว่า นิสิตนักศึกษาชายมีปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยมากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง

เมื่อจำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 3 ในเรื่อง ต้องการหางานทำนอกเวลาเรียน ซึ่งอาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีปัญหาด้านการเงินมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 3

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ในเรื่อง ต้องการหางานทำนอกเวลาเรียน ซึ่งอาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีปัญหาด้านการเงินมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในเรื่อง ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการได้รับสิทธิเข้าพักในหอพักของมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจสรุปได้ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรได้รับสิทธิเข้าอยู่หอพักมากกว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทั้งนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยศิลปากรอนุญาตให้นักศึกษาเข้าพักเกินจำนวนที่รับเข้าพักได้จริงในหอพัก นักศึกษาที่แจ้งความประสงค์ขอเข้าอยู่หอพักจึงได้รับสิทธิทุกคน แต่ต้องเข้าพักร่วมกันในสภาพค่อนข้างแออัด ประเด็นสุดท้ายที่พบความแตกต่างคือ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร ในเรื่อง ต้องการหางานทำนอกเวลาเรียน ซึ่งอาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาทั้ง 3 สถาบันประสบปัญหาทางการเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีปัญหาตกว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรณา ปุณฺณโชติ และ วัชรินทร์พรม (2527: 299-300) ที่พบว่า นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนกลางมีปัญหาตกว่านิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค ในเรื่อง ทางบ้านให้เงินในชั้นน้อยไป ต้องใช้เงินอย่าง - กระเทียมกระเทียม ต้องทำงานนอกเวลาเพื่อหาเงิน และนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนกลางมีความต้องการการช่วยเหลือตกว่านิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค ในเรื่อง ต้องการ

ทำงานนอกเวลาเพื่อหาเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียน

2.5 รูปแบบการสอน พบว่า นิสิตนักศึกษาชายมีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง ในเรื่อง การเรียนที่ไม่มีการโหดแค้น มีเพียงแต่ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้สอน จึงอาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาชายเน้นความสำคัญของคะแนนในการเรียนน้อยกว่า นิสิตนักศึกษาหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุชาดา มัทโธติ (2528: 98-99) ที่พบว่า นิสิตนักศึกษาหญิงของมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีพฤติกรรมมุ่งเรียนให้โหดแค้นสูงเพื่อหวังจะทำให้มีงานทำได้เร็วขึ้น

ในส่วนของนิสิตนักศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน พบว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ในเรื่อง การฝึกงานในสภาพการณ์จริง เพื่อให้ได้ประสบการณ์ ถึงแม้ว่าจะต้องสำเร็จการศึกษาสูงกว่าปกติ จึงอาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชอบรูปแบบการสอนแบบฝึกปฏิบัติซึ่งกำหนดให้มีการฝึกงานในสถานที่ทำงานจริงมากกว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ในขณะเดียวกัน นิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ อาจมุ่งเน้นการเรียนเพื่อให้สำเร็จการศึกษาโดยเร็วมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hochbaum Jerry (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ 2524: 45-46) ที่กล่าวว่า ในปีที่หนึ่งนักศึกษาจะรู้สึกตื่นเต้นสนใจต่อสิ่งต่าง ๆ รอบค่าน อยากรู้อยากเห็น พอขึ้นชั้นปีที่สี่ ส่วนใหญ่จะสนใจเกี่ยวกับงานและความก้าวหน้าในอนาคต

สำหรับนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกัน พบว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ในเรื่อง มีส่วนรวมในกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งจัดชั้นเรียนนอกมหาวิทยาลัย เช่น การไปดูงาน ทัศนศึกษา ที่เป็นเช่นนี้ อาจสรุปได้ว่า สภาพการเรียนการสอนของสาขาวิชาสังคมศาสตร์มีการสอนโดยใช้รูปแบบการศึกษานอกสถานที่มากกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ และนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ก็มีความพึงพอใจมากต่อรูปแบบการสอนเช่นนี้ ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2524: 106) ให้ความเห็นว่า การศึกษานอกสถานที่ที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะที่จะทำให้ผู้เรียนได้เห็นสภาพที่แท้จริงของสิ่งที่ศึกษา ได้สัมผัสกับของจริง ชีวิตจริงในสิ่งที่ศึกษา ซึ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาติ ได้ฝึกความคุ้นเคยกับสภาพจริงนอกห้องเรียน และเปลี่ยนบรรยากาศของชั้นเรียนไปด้วยในตัว นอกจากนี้ ประกอบ กุปรัตน์ (ประกอบ กุปรัตน์ ใน ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, บรรณาธิการ 2529: 14) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า รูปแบบการสอนในอนาคตน่าจะปลดปล่อยผู้

เรียนให้ออกพ้นจากห้องเรียนให้ไคล้สัมผัสสังคมจริงไค้มากที่สุด

2.6 การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชาย ในพฤติกรรม ไค้มีโอกาสไปร่วมงานชุมนุมพบปะสังสรรค์ของชมรมหรือองค์การนิสิตนักศึกษา ซึ่งอาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาหญิงเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตศึกษามากกว่านิสิตนักศึกษาชาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพนา อรรถจนโรจน์ (2528: 166) ที่พบว่า นิสิตนักศึกษาชายเน้นแนวบทบาทในด้านความไม่สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรสูงกว่านิสิตนักศึกษาหญิง ทั้งนี้อาจเนื่องจาก นิสิตนักศึกษาหญิงมีลักษณะต้องการไมตรีสัมพันธ์สูง (การุณิสูทราย 2521: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ดังนั้นการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาจึงอาจจะเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้นิสิตนักศึกษาหญิงมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นไค้มากขึ้น อีกประเด็นหนึ่งที่พบความแตกต่างคือ นิสิตนักศึกษาหญิงมีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชาย ในเรื่องมหาวิทยาลัยไม่ให้นิสิตนักศึกษาควบคุมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งอาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาหญิงต้องการความเป็นอิสระในการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วยตนเองมากกว่านิสิต - นักศึกษาชาย ทั้งนี้อาจเนื่องจากนิสิตนักศึกษาหญิงได้รับประสบการณ์ในเชิงลบจากการร่วมงานกับอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนิสิตนักศึกษา หรือฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา จึงมีปฏิกริยาในลักษณะไม่พึงพอใจดังกล่าว

เมื่อจำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 มีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในเรื่อง มหาวิทยาลัยไม่ให้นิสิตนักศึกษาควบคุมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งอาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ต้องการความเป็นอิสระในการดำเนินงานกิจกรรมนิสิตศึกษามากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องจากนิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ อาจมีความขัดแย้งกับอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนิสิตนักศึกษา หรือฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา เพราะมีความเชื่อมั่นในความคิดเห็นของตนเอง ไม่ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากตน ซึ่งเป็นลักษณะของผู้มีลักษณะเชิงสิทธิอันต์สูง แต่นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ซึ่งผ่านการศึกษาในมหาวิทยาลัยมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ การศึกษาในมหาวิทยาลัยจึงช่วยกลมเกลียวให้ใจกว้างขึ้น รู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างไปจากความคิดเห็นของตนเองไค้ดีขึ้น อันเป็นลักษณะผู้มีลักษณะเชิงสิทธิอันต์น้อยลง จึงอาจส่งผลให้นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ยอมรับการจัดกิจกรรมนิสิตศึกษาร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาหรือฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาไค้ดีกว่า ความ

ต้องการมีอิสระในการจัดกิจกรรมด้วยตนเองจึงน้อยกว่านิสิตนักศึกษาชั้นป้อน ๆ ดังที่ Feldman and Newcomb (1970: 31) ใ้กล่าวว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะมีลักษณะอำนาจนิยม น้อยลง ลักษณะเชิงสิทธิอันลดลง และมีอคติน้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษาสหามุขศาสตร์ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาสหามุขศาสตร์ ในเรื่อง กิจกรรมทางสังคมจำเป็นจะต้องจัดขึ้นในมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาสหามุขศาสตร์มีความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมน้อยกว่านิสิตนักศึกษาสหามุขศาสตร์อื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิลลา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ (2527: 75) ที่พบว่า นิสิตนักศึกษาสหามุขศาสตร์ไม่เห็นด้วย ในเรื่อง กิจกรรมคานสังคมในมหาวิทยาลัยไม่มีความสำคัญต่อนิสิตนักศึกษาน้อยที่สุด การที่นิสิตนักศึกษาเกือบทุกสาขาวิชามีความพึงพอใจต่อ กิจกรรมทางสังคม ซึ่งได้แก่ การจัดงานรื่นเริง เต้นรำ อาจแสดงให้เห็นได้ว่า ลักษณะของ นิสิตนักศึกษาในปัจจุบันมักจะแสวงหาความสนุกสนานบันเทิงให้กับตนเองมากกว่ามุ่งเน้นบำเพ็ญ ตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในเรื่อง มหาวิทยาลัยไม่ให้นิสิตนักศึกษาควบคุมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งอาจแสดงว่า นิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความคิดเห็นสอดคล้องกับอาจารย์ที่ ปรึกษากิจกรรมนิสิตนักศึกษาหรือฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมน้อยกว่านิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งอาจสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Soresen (1973: 39-45) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาต่ออำนาจของมหาวิทยาลัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน กิจกรรมนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีอิทธิพลต่อการวางนโยบายและการดำเนินงานกิจกรรม นิสิตศึกษาน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

2.7 การวางแผนของนิสิตนักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษาชายมีความพึงพอใจ มากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง ในเรื่อง ทราบดีว่าจะทำอะไรภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้ว ที่เป็น เช่นนี้ อาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาชายมีเป้าหมายของการประกอบอาชีพที่แน่นอนมากกว่านิสิต นักศึกษาหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ในด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนว ที่พบว่า

นิสิตนักศึกษาชายมีความกระตือรือร้นในการติดตามข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพเป็นอย่างมาก จึงอาจช่วยใหวางแผนการประกอบอาชีพได้ดีกว่า

2.8 การศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน พบว่า นิสิตนักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชาย ในพฤติกรรม ไม่ต้องดูหนังสือมากมายจนกระทั่งไม่มีเวลาพักผ่อนหรือสนุกสนานกับสิ่งต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย ที่เป็นเช่นนี้ อาจแสดงให้เห็นว่า นิสิตนักศึกษาหญิงไม่คร่ำเคร่งกับการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเมื่อมีเวลาว่างนอกเหนือเวลาในชั้นเรียน แต่นิสิตนักศึกษาชายต้องอ่านหนังสือและตำราเรียนเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมนอกเวลาเรียนมากกว่า ทั้งนี้ อาจเนื่องจาก ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาหญิงส่วนใหญ่ศึกษาในสาขาวิชา - มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งลักษณะการเรียนการสอนของวิชาสาขามนุษยศาสตร์มักจะเน้นหนักด้านการพัฒนาความสามารถ สติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ เสริมสร้างคุณธรรมและจิตใจ ดังนั้นการเรียนการสอนส่วนใหญ่จึงอยู่ในรูปของการฟังบรรยายในชั้นเรียน (ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ และคณะ ใน สุภาศิริ อมาตยกุล และคนอื่น ๆ, บรรณาธิการ 2524: 3) ส่วนวิชาทางสังคมศาสตร์ (คณะครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์) เนื้อหาวิชาเน้นหนักด้านการจัดการศึกษา การเตรียมกำลังคน และการพัฒนาคุณภาพประชากรของประเทศ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2527: 9) การศึกษาเล่าเรียนจึงมีลักษณะฟังการบรรยายและอภิปรายแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน ดังนั้นนิสิตนักศึกษาหญิงจึงได้รับเนื้อหาวิชาจากชั้นเรียนเป็นส่วนใหญ่ แต่ในส่วนของนิสิตนักศึกษาชาย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (คณะวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์) ซึ่งเนื้อหาวิชาเน้นหนักทางวิชาการ การนำวิชาการไปประยุกต์ใช้ งานคนควาเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ การคนควาทดลองต่าง ๆ นิสิตนักศึกษาจึงต้องใช้เวลาในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม คนควาหาความรู้ใหม่ ๆ จึงจะประสบความสำเร็จในการศึกษา ดังนั้นนิสิตนักศึกษาชายจึงต้องใช้เวลาว่างนอกเวลาเรียนเพื่ออ่านหนังสือ และคนควาหาความรู้เพิ่มเติมมากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มยุรี สุทธิเลิศอรุณ (2529: จ) ที่พบว่า ลักษณะนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการใฝ่รู้ ปรากฏว่า นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ (คณะวิทยาศาสตร์ และคณะ - วิศวกรรมศาสตร์) มีลักษณะด้านการใฝ่รู้สูงกว่านิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์

เมื่อจำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในพฤติกรรม สามารถเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนมาแล้วในชั้นเรียน ทั้งนี้อาจประเมินได้ว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ประสบความสำเร็จในการศึกษาทบทวนเพื่อทำความเข้าใจกับ เนื้อหาวิชาที่เรียนมาแล้วในชั้นเรียนมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก เนื้อหาวิชาเรียนของนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เป็นรายวิชาที่ค่อนข้างยากกว่ารายวิชาในชั้นปีอื่น ๆ และส่วนใหญ่เป็นรายวิชาเอกและวิชาโทจึงอาจเกี่ยวข้องกับ ความถนัดและความสนใจของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อรายวิชานั้น ๆ ค้วย ดังที่ผลการวิจัยของ หวปี ศิริรัศมี และ สมทรัพย์ สุขอนันต์ (2527: 205) พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร ชั้นปีที่ 4 ประสบปัญหามากที่สุดเกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียน คือ ไม่สามารถเข้าใจวิชาบางวิชา และอยากทดสอบความถนัดของตนเอง

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์มีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ในพฤติกรรม ไม่มีปัญหาในการจับประเด็นในสิ่งที่จำเป็นต้องศึกษาด้วยตนเอง จึงอาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ประสบความสำเร็จในการสรุปประเด็นและสาระสำคัญของ เนื้อหาความรู้จากหนังสือหรือตำราที่ศึกษาด้วยตนเองมากกว่านิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากนิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ซึ่งในที่นี้คือ คณะครุศาสตร์ หรือ คณะศึกษาศาสตร์มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนรายวิชาทางการศึกษาและจิตวิทยาการศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักการ เรียนรู้ของบุคคล จึงอาจนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียนมาประยุกต์ใช้กับตนเอง ทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองได้มากกว่านิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาอื่น ๆ อีกประเด็นหนึ่งที่พบความแตกต่างคือ นิสิตนักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ มีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชา - วิทยาศาสตร์ประยุกต์ ในพฤติกรรม สามารถเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนมาแล้วในชั้นเรียน และไม่ต้องคู่มือหนังสือมากมายจนกระทั่งไม่มีเวลาพักผ่อนหรือสนุกสนานกับสิ่งต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ประสบความสำเร็จในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองนอกห้องเรียน และไม่ต้องคร่ำเคร่งกับการอ่านตำราเรียนจนกระทั่งไม่มีเวลาสนทนากับสิ่งต่าง ๆ เช่น กิจกรรมภายในมหาวิทยาลัย มากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2527: 17-18) ที่พบว่า รูปแบบ

การใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีลักษณะการใช้ชีวิตทางวิชาการสูง และผลงานวิจัยของ พรพนา อรรถจนโรจน์ (2528: 157) พบว่านิสิตนักศึกษาศาสาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์เน้นแนวทบทวนทางวิชาการและการเป็นศึกษิต ในพฤติกรรม ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เมื่อมีเวลาว่างสูงกว่านิสิตนักศึกษาศาสาสังคมศาสตร์ ประเด็นสุดท้ายที่พบความแตกต่างคือ นิสิตนักศึกษาศาสาวิชามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ มีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาศาสาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ในเรื่อง ต้องการสถานที่ในมหาวิทยาลัยสำหรับศึกษาหรือทำงานของตนเอง โดยปราศจากการถูกรบกวน ซึ่งอาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาศาสาวิชาดังกล่าวมีความต้องการสถานที่ทำงานหรืออ่านหนังสือภายในมหาวิทยาลัยมากกว่านิสิตนักศึกษาศาสาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ทั้งนี้อาจเนื่องจากสถานที่ทำงานสำหรับนิสิตนักศึกษาในคณะวิชาของนิสิตนักศึกษาศาสามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีไม่พอเพียง

2.9 ผลการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษหญิงมีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษชาย ในพฤติกรรม รู้สึกว่าเรียนหนักเพื่อนในชั้นเรียน จึงอาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษหญิงมีความสามารถทางการเรียนมากกว่านิสิตนักศึกษชาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Wert (1968: 48) ซึ่งทำการวิจัยโดยใช้ตัวอย่างประชากรที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 127,125 คน เป็นชาย 76,015 คน และหญิง 51,110 คน พบว่า ในพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่านักศึกษชายมากกว่านักศึกษหญิง และผลการวิจัยของ วรณา ปุณฺณโชติ (2528: 199) พบว่า นิสิตนักศึกษหญิงมีความถนัด ความขยัน และวิธีเรียนดีกว่านิสิตนักศึกษชาย แต่นิสิตนักศึกษชายมีความสามารถทำความเข้าใจกับสูตรต่าง ๆ ได้ดีกว่า

เมื่อจำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า นิสิตนักศึกษชั้นปีที่ 1 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษชั้นปีที่ 2 ในพฤติกรรม รู้สึกว่าเรียนหนักเพื่อนในชั้นเรียน ทั้งนี้อาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษชั้นปีที่ 2 มีความสนใจต่อการเรียนน้อยกว่านิสิตนักศึกษชั้นปีอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะนิสิตนักศึกษที่ ทองเรียน อมรชกุล (2525: 39) กล่าวไว้ว่า นิสิตชั้นปีที่ 2 ส่วนใหญ่มักจะเกิดความไม่พอใจมหาวิทยาลัย บางกรณีนิสิตจะมีความเบื่อและรู้สึกเฉย ๆ ไม่นิยมยื่นรายต่อสภาพทั่วไปในมหาวิทยาลัย และ Hochbaum Jerry (ไพฑูริย์ สินลารัตน์ 2524: 46) สรุปว่า ลักษณะนักศึกษชั้นปีที่ 2 มีความกระตือรือร้นลดลง มีแนวโน้มเป็นปฏิปักษ์ต่อมหาวิทยาลัย ไม่ค่อยพูดจากับครูบาอาจารย์

สำหรับนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกัน พบว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ในพฤติกรรม รู้สึกว่าเรียนหนักเพื่อนในชั้นเรียน ทั้งนี้อาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีปัญหาในการเรียนมากกว่า นิสิตนักศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นวลฉวี ประเสริฐสุข (2526: 100) ที่พบว่า นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประสบปัญหาการปรับตัวด้านการเรียน ด้านหลักสูตรและการสอน เนื่องจากนักศึกษาไม่มีแรงจูงใจในการเรียน และปรากฏว่า ในปีการศึกษา 2526 นักศึกษาในคณะดังกล่าวได้พบสภาพการเป็นนักศึกษาเป็นจำนวนมากถึง 34 คน และขอลาออกจากมหาวิทยาลัยรวม 26 คน ส่วนกรณีของ นิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งในที่นี้ หมายถึง คณะวิศวกรรมศาสตร์นั้น นิสิตนักศึกษาอาจมีปัญหาในการเรียน โดยอาจมีสาเหตุจากอาจารย์ไม่มีประสิทธิภาพในการสอน ดังปรากฏในผลการวิจัยด้านคุณภาพการสอน

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความพึงพอใจมากกว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในพฤติกรรม รู้สึกว่าเรียนหนักเพื่อนในชั้นเรียน จึงอาจประเมินได้ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรส่วนใหญ่มีความสนใจต่อการเรียนมากกว่านิสิตของทั้ง 2 มหาวิทยาลัยดังกล่าว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยศิลปากรมีสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยอีกส่วนหนึ่ง อยู่ที่จังหวัดนครปฐม คือวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร จึงห่างไกลจากสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน เช่น ห้างสรรพสินค้า โรงมหรสพ และสถานเริงรมย์ต่าง ๆ ทำให้นักศึกษามีจิตใจจดจ่อต่อการเรียนได้มากกว่า ดังที่ผลงานวิจัยของ วรรณษา ปุณฺณโชติ (2527: 300) พบว่า นิสิตนักศึกษาในส่วนกลางมีปัญหา มากกว่านิสิตนักศึกษาในส่วนภูมิภาค ในเรื่อง ขาดสมาธิในการเรียน และผลงานวิจัยของ พรพนา อรรถจนโรจน์ (2528: 158) พบว่า ในแนวบทบาททางวิชาการ และการเป็นศิษย์ค นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เน้นพฤติกรรม ไม่ยอมขาดเรียนเป็นอันขาด หากไม่ใช่เพราะเหตุสุดวิสัย สูงกว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.10 การให้คำปรึกษาและแนะแนว พบว่า นิสิตนักศึกษาชายมีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง ในพฤติกรรม ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพ และเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา ทั้งนี้อาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาชายมีความกระตือรือร้นในการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพและงานต่าง ๆ มากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพนา อรรถนโรจน์ (2528: 162-162) ที่พบว่า ในแนวทบทนาการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ นิสิตนักศึกษาชายเน้นแนวทบทนาการในด้านการติดตามข่าวสารรับสมัครงานเกี่ยวกับสาขาหรือวิชาเอกที่เรียนเสมอ สูงกว่านิสิตนักศึกษาหญิง

ส่วนนิสิตนักศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน พบว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ในพฤติกรรม ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา แสดงว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 อาจต้องการข่าวสารและข้อมูลด้านอาชีพมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 จึงมีความกระตือรือร้นที่จะติดตามศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีความรู้สึกละเลยที่จะสำเร็จการศึกษา จึงจำเป็นต้องวางแผนเตรียมการหางานทำไว้ล่วงหน้า

สำหรับนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน พบว่า นิสิตนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ในพฤติกรรม ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและเรียนรู้เกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา ที่เป็นเช่นนี้อาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ มีความกระตือรือร้นในการติดตามข้อมูลข่าวสารอาชีพมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ หรืออีกกรณีหนึ่ง อาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ส่วนหนึ่งที่ศึกษาในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ไม่วิตกกังวลเกี่ยวกับการหางานทำ จึงมีความสนใจหรือต้องการข่าวสารงานอาชีพน้อยกว่า

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความพึงพอใจมากกว่านิสิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ในพฤติกรรม ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและเรียนรู้เกี่ยวกับงานที่อาจจะทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา ทั้งนี้ อาจแสดงว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จัดบริการข้อมูลด้านอาชีพ

และแนวทางการทำงานทำ โดยประชาสัมพันธ์ให้นิสิตได้รับทราบอย่างทั่วถึง มากกว่ามหาวิทยาลัย ศิลปากร

2.11 ระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตนักศึกษาหญิง มีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชาย ในพฤติกรรม ไม่เคยทำบางสิ่งบางอย่างไม่ได้ ถึงแม้จะมีระเบียบและข้อบังคับที่ไม่จำเป็น ซึ่งอาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาหญิงพึงพอใจต่อการปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย มากกว่านิสิตนักศึกษาชาย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากค่านิยมของสังคมไทยกำหนดให้ผู้หญิงเป็นผู้ตาม การเลี้ยงดูของบิดามารดาก็มักเน้นการอบรมให้ลูกผู้หญิงสงบเรียบร้อย อ่อนหวาน ประพฤติตนอยู่ในกรอบประเพณี เคารพ และเชื่อฟังผู้ใหญ่ จึงอาจส่งผลให้นิสิตนักศึกษาหญิงไม่รู้สึกรู้สึกับข้อบังคับมากนัก เมื่อต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ส่วนประเด็นที่พบว่า นิสิตนักศึกษาชายมีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาหญิงในเรื่อง ระเบียบและข้อบังคับที่ใช้กับนิสิตนักศึกษาถูกกำหนดโดยฝ่ายบริหาร มิได้ผ่านการยอมรับจากนิสิตนักศึกษาว่าเหมาะสมหรือไม่นั้น อาจแสดงว่า นิสิต - นักศึกษาชายต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบและข้อบังคับที่ใช้กับนิสิตนักศึกษา มากกว่า นิสิตนักศึกษาหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพนา อรรถจนโรจน์ (2528: 162) ที่พบว่า นิสิตนักศึกษาชายเน้นแนวบทบาทด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสำคัญของมหาวิทยาลัย สูงกว่านิสิตนักศึกษาหญิง ในสภาพความเป็นจริงนั้น นิสิตนักศึกษาจะต้องปฏิบัติตามระเบียบ และข้อบังคับของมหาวิทยาลัยระหว่างที่ศึกษาอยู่ในสถาบัน ดังนั้น เขาจึงควรมีส่วนร่วมในการ กำหนดกฎเกณฑ์ มาตรฐานการลงโทษทางวินัย และแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นทางการต่อ มหาวิทยาลัยได้ด้วย (พรชูลี อาชวอรุ่ง , ใน พรชูลี อาชวอรุ่ง , บรรณาธิการ 2525 : 109)

เมื่อจำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ในเรื่อง นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ได้รับการยอมรับว่ามีความรับ

ผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่ ทองเรียน อมรชกุล (2525: 39) กล่าวว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มักมีความไม่พอใจมหาวิทยาลัยในด้านต่าง ๆ มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรง อีกประเด็นหนึ่งที่พบความแตกต่างคือ นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ในเรื่อง มหาวิทยาลัยอนุญาตให้มีการปราศรัยใน เรื่องการเมืองและสังคม โดยบุคคลที่ไม่ใช่ นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อข้อปฏิบัติของมหาวิทยาลัยในเรื่องดังกล่าวมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ในพฤติกรรม ท่าอะไรบางสิ่งบางอย่างไม่ได้ เพราะมีระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ทำให้มีอุปสรรค ซึ่งอาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความไม่พึงพอใจระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย มากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ นอกจากนี้ นิสิตนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์กับสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ มีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์กับสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ในเรื่อง นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ได้รับการยอมรับว่ามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ ซึ่งอาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาทุกสาขาวิชาต้องการให้มหาวิทยาลัยยอมรับว่ามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์กับวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความต้องการในเรื่องดังกล่าวมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องจากสภาพการยอมรับนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ของคณาจารย์หรือผู้บริหารในคณะวิชาของสาขาสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีน้อยกว่า ประเด็นสุดท้ายที่พบความแตกต่างคือ นิสิตนักศึกษาสาขา - วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความพึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ ในเรื่อง มหาวิทยาลัยอนุญาตให้มีการปราศรัยใน เรื่องการเมืองและสังคมโดยบุคคลภายนอก แสดงว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความพึงพอใจต่อข้อปฏิบัติของมหาวิทยาลัยในเรื่องดังกล่าวมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในเรื่อง นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ได้รับการยอมรับว่ามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ ซึ่งอาจแสดงว่า สภาพการยอมรับนักศึกษาว่ามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ในมหาวิทยาลัยศิลปากรมีน้อยกว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรจึงมีปฏิกริยาในเชิง

ลตอบประเด็นนี้อย่างเด่นชัด ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องจากนิสิตนักศึกษามักมีลักษณะต้องการให้ผู้อื่น มีมโนทัศน์ทางบวกต่อความสามารถของเขาในโลกของมหาวิทยาลัยและโลกภายนอก (วัลลา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ 2527: 29) ประเด็นสุดท้ายที่พบความแตกต่างคือ นักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากรมีความพึงพอใจมากกว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนิสิตมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ในเรื่อง มหาวิทยาลัยอนุญาตให้มีการปรากฏตาในเรื่องการเมืองและสังคมโดย บุคคลภายนอก แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรพึงพอใจต่อขอบเขตของมหาวิทยาลัยใน เรื่องดังกล่าวมากกว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนิสิตมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์

2.12 ห้องสมุดและศูนย์หนังสือ พบว่า นิสิตนักศึกษาศาขามนุษยศาสตร์และ สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาศาขาสังคมศาสตร์และสาขา วิทยาศาสตร์ประยุกต์ ในเรื่อง ในห้องสมุดหนังสือที่อาจารย์กำหนดให้อ่านน้อย ทำให้นิสิต นักศึกษาไม่สามารถขอยืมได้ ซึ่งอาจแสดงว่า หนังสืออ่านประกอบการเรียนของสาขาวิชา มนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ยังมีไม่พอเพียง ทั้งนี้อาจารย์ผู้สอนจึงควรตรวจสอบ จำนวนหนังสือที่กำหนดให้นิสิตนักศึกษาอ่าน และสั่งซื้อเพิ่มเติม

2.13 การจัดหลักสูตรการศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษาดังมีความพึงพอใจ มากกว่านิสิตนักศึกษาชาย ในเรื่อง รายวิชาบังคับในสาขาวิชา ไม่ทำให้มีอุปสรรคในการเลือก เรียนวิชาอื่น ๆ ที่สนใจได้ แสดงว่า นิสิตนักศึกษาดังอาจเลือกเรียนรายวิชาต่าง ๆ ที่สนใจได้ มากกว่านิสิตนักศึกษาชายและนิสิตนักศึกษาชายอาจเลือกเรียนรายวิชาต่าง ๆ ที่สนใจได้น้อยกว่า เพราะรายวิชาบังคับในสาขาวิชาทำให้มีอุปสรรค ทั้งนี้อาจเนื่องจากนิสิตนักศึกษาดังซึ่งส่วน ใหญ่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีรายวิชาบังคับในหลักสูตรน้อยกว่านิสิต นักศึกษาชายซึ่งศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์

ส่วนนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน พบว่า นิสิตนักศึกษารชั้นปีที่ 2 และ ปีที่ 3 มีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษารชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ในเรื่อง ข้อมูลเกี่ยวกับการ ศึกษาในมหาวิทยาลัย ไม่สามารถรับทราบและสอบถามไคงาย แสดงว่า นิสิตนักศึกษารชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 อาจไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อกับหน่วยงานหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการ ให้บริการคานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น สำนักงานทะเบียนกลาง หรือสำนักงาน - ทะเบียนคณะ มากกว่านิสิตนักศึกษารชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 หรืออีกกรณีหนึ่งอาจแสดงว่า นิสิต

นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 อาจต้องการความช่วยเหลือในการจัดหลักสูตรการเรียนเพื่อให้เป็นไปตามขอบบังคับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4

สำหรับนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน พบว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ในเรื่อง ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในมหาวิทยาลัย ไม่สามารถรับทราบและสอบถามได้ง่าย แสดงว่า นิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ อาจต้องการความช่วยเหลือในการจัดหลักสูตรการเรียน และไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อสอบถามข้อมูลต่าง ๆ จากหน่วยงานหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขา - สังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ อีกประเด็นหนึ่งที่พบความแตกต่างคือ นิสิตนักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ในเรื่อง ต้องเรียนรายวิชาบังคับที่ค่อนข้างทำให้เสียเวลา แสดงว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ อาจจะไม่พึงพอใจต่อรายวิชาบังคับในหลักสูตรมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในเรื่อง ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในมหาวิทยาลัย ไม่สามารถรับทราบและสอบถามได้ง่าย แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรอาจต้องการความช่วยเหลือด้านข้อมูลหลักสูตรการเรียนและอาจจะไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อสอบถามจากหน่วยงานหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องมากกว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ส่วนประเด็นสุดท้ายที่พบความแตกต่างคือ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในเรื่อง ต้องเรียนรายวิชาบังคับที่ค่อนข้างทำให้เสียเวลา แสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรกับนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อาจมีความไม่พึงพอใจต่อรายวิชาบังคับในหลักสูตรมากกว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2527: 39) ที่พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความคิดเห็นว่า มหาวิทยาลัยที่ตนศึกษาอยู่นั้นมีวิชาบังคับในหลักสูตรมากเกินไป

2.14 การลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอน พบว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในเรื่อง ตารางสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ ทำให้ไม่สามารถลงทะเบียนเรียนวิชาที่ต้องการได้ แสดงว่า ตารางเรียนรายวิชาต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดให้นิสิตนักศึกษาลงทะเบียนเรียนนั้น ทำให้นิสิตนักศึกษาทุกชั้นปีอาจมีปัญาในการลงทะเบียนรายวิชาที่ต้องการ โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 อาจมีปัญามากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจทางด้านต่าง ๆ ของนิสิตครูศาสตร์ หลักสูตรสี่ปี ปีการศึกษา 2523 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 3 มีปัญหาเรื่องลงทะเบียน การจัดกลุ่ม การลดหรือเพิ่มรายวิชาเรียน ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 4 มีปัญหาเรื่องลงทะเบียนวิชาที่ต้องการไม่ได้ เพราะตารางสอนวิชาของคณะกับวิชาต่างคณะตรงกัน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ 2527: 20-21) อีกประเด็นหนึ่งที่พบความแตกต่างคือ นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ในเรื่อง พลาดการเรียนรายวิชาที่ต้องการ เพราะมหาวิทยาลัยไม่เปิดรายวิชาเหล่านั้น ซึ่งอาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ประสบปัญาลงทะเบียนเรียนวิชาที่ต้องการไม่ได้ เพราะมหาวิทยาลัยไม่เปิดรายวิชาเหล่านั้นมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2

ส่วนนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกัน พบว่า นิสิตนักศึกษาสาขา - สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ ในเรื่อง ตารางสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้ ทำให้ไม่สามารถลงทะเบียนเรียนรายวิชาที่ต้องการได้ ซึ่งอาจแสดงว่า ตารางสอนที่มหาวิทยาลัยจัดให้นิสิตนักศึกษาสาขาต่าง ๆ ลงทะเบียนเรียน ทำให้นิสิตนักศึกษาทุกสาขาวิชาประสบปัญาลงทะเบียนเรียนรายวิชาที่ต้องการไม่ได้ โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ประสบปัญาดังกล่าวมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ อีกประเด็นหนึ่งที่พบความแตกต่าง คือ นิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์มีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ในเรื่อง มหาวิทยาลัยไม่ลดการกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ แล้วนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาช่วยในงานธุรการ ซึ่งอาจแสดงว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ไม่ชอบการกรอกแบบฟอร์มคำร้องต่าง ๆ และต้องการให้มหาวิทยาลัยนำเครื่องคอมพิวเตอร์มาช่วยในงานธุรการ มากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาอื่น ๆ

เมื่อจำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในเรื่องผลการศึกษาวิชาที่ต้องการ เพราะมหาวิทยาลัยไม่เปิดรายวิชาเหล่านั้น ซึ่งอาจแสดงว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรประสบปัญหาลงทะเบียนเรียนรายวิชาที่ต้องการไม่ได้ เพราะมหาวิทยาลัยไม่เปิดรายวิชาเหล่านั้นมากกว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.15 การประเมินผลการเรียน พบว่า นิสิตนักศึกษาชายมีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง ในเรื่อง คะแนนที่ได้รับเมื่อเรียนจบวิชานั้นไม่สามารถบอกได้ว่าเรียนได้ดีเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับนิสิตนักศึกษาคนอื่น ๆ จึงอาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาชายมีความรู้สึกคับข้องใจเกี่ยวกับคะแนนที่ได้รับจากการวัดผลการศึกษา มากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ธรรมชาติของผู้ชายมีลักษณะของความเป็นผู้นำ มีความคิดอิสระ และเชื่อมั่นในตนเอง (วีรยุทธ วิเชียรโชติ 2513: 33-34) จึงอาจส่งผลให้นิสิตนักศึกษาชายมีความคิดเห็นว่าคุณเองมีความสามารถดีกว่าผู้อื่น ดังที่ ผลงานวิจัยของ พรพนา อรรถจนโรจน์ (2528: 159) พบว่า ในแนวทางการใช้สติปัญญา นิสิตนักศึกษาชายเน้นแนวทบาทในด้านการมีความเชื่อมั่นว่า เป็นผู้มีความคิดดีกว่าเพื่อน โดยเฉพาะการสร้างสรรคสิ่งใหม่ให้เพื่อนและอาจารย์ สูงกว่านิสิตนักศึกษาหญิง

ในส่วนของนิสิตนักศึกษาหญิง พบว่า นิสิตนักศึกษาหญิงมีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชาย ในเรื่อง การนับหน่วยกิตควรขึ้นอยู่กับสอบผ่านโดยไม่จำเป็นต้องเข้าชั้นเรียน จึงอาจประเมินได้ว่า นิสิตนักศึกษาหญิงชอบการวัดผลการศึกษาแบบให้ระดับคะแนนมากกว่าการให้สอบผ่านโดยไม่เข้าชั้นเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก นิสิตนักศึกษาหญิงเน้นความสำคัญของคะแนนในการเรียนมากกว่านิสิตนักศึกษาชาย ดังปรากฏในผลการวิจัยครั้งนี้ในด้านรูปแบบการสอน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรณา ปุรณโชติ (2528: 187-188) ที่พบว่า พฤติกรรมการเรียนของนิสิตนักศึกษาหญิงที่มีอยู่ในระดับสูงกว่าของนิสิตนักศึกษาชายคือ เมื่อสอบได้คะแนนน้อยกว่าเพื่อน ๆ จะมุงมานะเรียนให้ดีขึ้น ถึงแม้จะไม่ชอบบางวิชา ก็พยายามเรียนเพื่อให้ได้คะแนนดี ๆ

เมื่อจำแนกตามระดับชั้นปี พบว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีความไม่พอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 3 ในเรื่อง ผู้สอนไม่ส่งข้อสอบและรายงานกลับ

กันพร้อมด้วยคะแนน การแก้ไข และความคิดเห็น ให้รวดเร็วพอที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาปรับปรุงการเรียนได้ดีขึ้น ที่เป็นเช่นนี้ อาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 ต้องการข้อมูลย้อนกลับในการเรียนจากอาจารย์ผู้สอนมากกว่านิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 3 ทั้งนี้เนื่องจากนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 เป็นปีที่ต้องตัดสินใจเลือกเรียนวิชาเอกและวิชาโท การได้รับข้อมูลย้อนกลับจากอาจารย์ในรายวิชาต่าง ๆ อาจช่วยให้นิสิตนักศึกษาปรับปรุงผลการเรียนให้ดีขึ้น เพื่อจะได้ทำคะแนนให้ถึงเกณฑ์ตามที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ได้เรียนวิชาเอกตามที่ตนสนใจ อยากจะเรียน ส่วนนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ซึ่งส่วนใหญ่จะเรียนวิชาเอกและวิชาโทเป็นหลัก อาจต้องการปรับปรุงผลการเรียนแต่ละรายวิชาให้ได้คะแนนสูง ๆ เพื่อจะได้เอื้อประโยชน์ในการหางานทำ

เมื่อจำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ และสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีความไม่พึงพอใจมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชาวามนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ในเรื่อง ผู้สอนไม่ส่งข้อมูลย้อนกลับในการเรียนอย่างรวดเร็ว จึงอาจสรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ต้องการข้อมูลย้อนกลับจากอาจารย์โดยเร็วมากกว่านิสิตนักศึกษาสาขาวิชาวามนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ ทั้งนี้ เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนในสาขาสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์มักจะตรวจข้อสอบและรายงานพร้อมทั้งแจ้งคะแนนล่าช้า

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการประยุกต์ใช้ผลการวิจัย
 - 1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์

ผลการศึกษาปฏิบัติการนิสิตนักศึกษาต่อสถาบันในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร พบว่า คุณลักษณะของอาจารย์ที่นิสิตนักศึกษาพึงพอใจ คือ การมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อนิสิตนักศึกษา ซึ่งได้แก่ พுகุญกับนิสิตนักศึกษาอย่างเป็นกันเอง ให้ความช่วยเหลือ นิสิตนักศึกษานอกเหนือเวลาเรียนเกี่ยวกับงานและเนื้อหาวิชาเรียน มีความละเอียดอ่อนต่อการเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของนิสิตนักศึกษา ส่วนพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจ คือ มีความสามารถในการบรรยายและอธิบายเนื้อหาวิชาให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจ

ได้ง่าย รับฟังการอภิปรายและซักถามของนิสิตนักศึกษาด้วยความสนใจ สามารถสอนเนื้อหาวิชา
 ในชั้นเรียนได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ สอนวิชาที่น่าเบื่อให้เป็นวิชาที่น่าสนใจ และพฤติกรรมกา
 รสอนที่นิสิตนักศึกษาไม่พึงพอใจ ได้แก่ การสอนตามตารางสอนอย่างเคร่งครัด โดยไม่คำนึงถึง
 ความสามารถในการรับรู้และความสนใจของผู้เรียน ไม่ประเมินผลความก้าวหน้าของผู้เรียน
 ด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับในรูปแบบต่าง ๆ อย่างรวดเร็วเพื่อช่วยปรับปรุงการเรียน ข้อค้นพบ
 เกี่ยวกับคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ดังกล่าวแล้วนั้น เป็นข้อมูลพื้นฐาน
 ที่สำคัญสำหรับอาจารย์ผู้สอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนให้ดียิ่งขึ้น
 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ผู้สอนในสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ซึ่งจากข้อค้นพบ ปรากฏว่า
 นิสิตนักศึกษามีความไม่พึงพอใจเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์กับอาจารย์ และคุณภาพการสอน แสดงว่า
 อาจารย์ผู้สอนยังมีข้อด้อยในเรื่องดังกล่าว จึงสมควรปรับปรุงแก้ไขต่อไป

นอกจากนี้ ผลการวิจัยได้พบว่า นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสอนที่มี
 การจัดการเรียนนอกชั้นเรียน เช่น การศึกษานอกสถานที่ การเรียนที่สัมพันธ์กับสภาพความเป็น
 จริงของสังคม การศึกษาโดยอิสระ และการเรียนการสอนที่มีการมอบหมายงานให้นิสิตนักศึกษา
 ทำร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนจึงควรพิจารณาข้อมูลดังกล่าวนี้ เพื่อประยุกต์การจัด
 การเรียนการสอนให้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งมุ่งเน้นการเรียนในชั้นเรียนแต่เพียงอย่างเดียว

อนึ่ง แนวทางที่อาจารย์ผู้สอนจะรับทราบข้อมูลของตนเองเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์กับ
 นิสิตนักศึกษา คุณภาพการสอน และความเหมาะสมของรูปแบบการสอนที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้น วิธี
 ที่ดีประการหนึ่งคือ การให้นิสิตนักศึกษาประเมินผลการสอน และนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการ
 ประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการสอนอย่างจริงจัง ซึ่งนอกจากจะทำให้อาจารย์สามารถพัฒนา
 คุณภาพการสอนให้มีผลดียิ่งขึ้นแล้ว ยังส่งผลให้อาจารย์ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนให้
 สอดคล้องต่อความต้องการของนิสิตนักศึกษาได้อย่างแท้จริงอีกด้วย

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารมหาวิทยาลัย

ผลการศึกษาปฏิกริยานิสิตนักศึกษาต่อสถาบันในครั้งนี้ สะท้อนให้เห็น
 ปัญหา และความต้องการของนิสิตนักศึกษา ซึ่งมีผลกระทบต่อ การเรียนและการพัฒนานิสิตนักศึกษา
 ดังนั้นผู้บริหารมหาวิทยาลัยฝ่ายต่าง ๆ ควรจะปรับปรุงแก้ไข ในเรื่องต่อไปนี้

1.2.1 ฝ่ายวิชาการ

จากข้อค้นพบเกี่ยวกับคุณลักษณะและพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ตามความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานครดังกล่าวแล้วนั้น เป็นข้อมูลที่ผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ควรนำไปประกอบการพิจารณาเป็นแนวทางในการพัฒนาอาจารย์ โดยจัดให้มีการประเมินผลการสอนของอาจารย์อย่างจริงจัง ด้วยวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งอาจประเมินด้วยบุคคลหลาย ๆ กลุ่ม เช่น ประเมินโดยผู้บริหาร โดยเพื่อนอาจารย์ หรือโดยนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับอาจารย์ในด้านคุณภาพการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิตนักศึกษา ในเรื่อง การให้ความสำคัญกับตนเองกับผู้เรียน การเสียสละเวลาให้นิสิตนักศึกษาได้ปรึกษาพูดคุย และการให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิชาการแก่นิสิตนักศึกษา ฯลฯ เพื่อนำผลการประเมินมาประกอบการพิจารณา เสนอให้อาจารย์ปรับปรุงตนเอง และพฤติกรรมการสอนให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งอาจนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาความดีความชอบของอาจารย์อีกส่วนหนึ่งด้วย

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความไม่พึงพอใจมากต่อการเรียนรายวิชาบังคับในหลักสูตร และนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความไม่พึงพอใจมากเกี่ยวกับการไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อขอทราบข้อมูลการจัดหลักสูตรการศึกษา การลงทะเบียนเรียนรายวิชาที่ต้องการไม่ได้ และโดยส่วนรวมทุกมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตนักศึกษาประสบปัญหา สถานที่นั่งทำงานหรืออ่านหนังสือในบริเวณมหาวิทยาลัยมีไม่พอเพียง ห้องสมุดมีหนังสือที่อาจารย์กำหนดให้อ่าน และหนังสืออ่านประกอบการเรียนไม่พอเพียง ดังนั้น ฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องจึงควรเร่งปรับปรุงแก้ไข เรื่องเหล่านี้ ซึ่งส่งผลเสียต่อการเรียนของนิสิตนักศึกษาให้หมดสิ้นไป

1.2.2 ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา

จากผลการวิจัย พบว่า โดยส่วนรวมนิสิตนักศึกษาของทั้ง 3 สถาบัน มีความไม่พึงพอใจมาก เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยไม่ให้นิสิตนักศึกษาควบคุมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้วยตนเอง นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมีความไม่พึงพอใจมากเกี่ยวกับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ได้รับการยอมรับว่ามีความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ และนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความไม่พึงพอใจมาก เพราะต้องการทำงานทำนอกเวลาเรียนเนื่องจากประสบปัญหาทางการเงิน สำหรับสองประเด็นแรก อาจกล่าวได้ว่า เป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อ การพัฒนา

นิสิตนักศึกษา ด้านการพัฒนาความมีอิสระทางความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้น ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาจึงควรปรับปรุงแก้ไข โดยการให้นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา มีอิสระในการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาโดยอยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา มากกว่าการถูกควบคุมโดยเคร่งครัดตามระเบียบ นอกจากนี้ ในกรณีของมหาวิทยาลัยศิลปากร ฝ่ายกิจการนักศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรมีทัศนคติที่ดีต่อนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยอมรับความรับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ของนักศึกษาตามสมควรแก่กรณี และควรพิจารณาหาแนวทางในการพัฒนานักศึกษา หากพบว่านักศึกษามีลักษณะด้อยในเรื่องดังกล่าว ส่วนกรณีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายกิจการนิสิตควรจัดสรรเงินทุนสำหรับช่วยเหลือนิสิตเพิ่มมากขึ้น หรือจัดให้มีบริการเงินยืมสำหรับนิสิตที่ขัดสน

1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับนิสิตนักศึกษา

ในการดำเนินการกิจของสถาบันอุดมศึกษา นักการศึกษาส่วนใหญ่ยอมรับว่านิสิตนักศึกษาคือผู้บริหาร ซึ่งมิตินี้ที่จะเรียกร้องต้องการในเรื่องต่าง ๆ สิทธิที่สำคัญประการหนึ่งที่นิสิตนักศึกษาไม่ควรละเลยคือ การประเมินผลการสอนของอาจารย์ ซึ่งจะส่งผลให้อาจารย์ผู้สอนปรับปรุงคุณภาพการสอนของตนเอง นิสิตนักศึกษาจึงควรใช้สิทธิดังกล่าวนี้ เพื่อเรียกร้องบริการด้านการสอนที่มีคุณภาพ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษาเอง ก็ควรมีการพัฒนาปรับปรุงตนเอง เช่น วางแผนการใช้เวลานอกเวลาเรียนให้เหมาะสม พัฒนาคุณลักษณะใฝ่รู้ให้มีเพิ่มมากขึ้น เพราะการเรียนในระดับอุดมศึกษามีค่าใช้จ่ายบรรยายจากอาจารย์ผู้สอนแต่เพียงอย่างเดียว นิสิตนักศึกษาจะต้องค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองด้วย จึงจะมีความแตกฉานในวิชาการ เพื่อจะได้สำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะพึงประสงค์ ซึ่งจะเป็นกำลังคนที่มีคุณภาพของประเทศชาติสืบต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อคุณภาพการสอนของอาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์
- 2.2 ควรศึกษาความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาต่อรายวิชาบังคับในหลักสูตรของสาขาวิชาต่าง ๆ

- 2.3 ควรศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานลงทะเบียนเรียนและการจัดตารางสอนในมหาวิทยาลัย
- 2.4 ควรศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนิสิตนักศึกษาและฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาในการดำเนินงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา
- 2.5 ควรศึกษาประสิทธิภาพการให้บริการทางานและข้อมูลข่าวสารอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา
- 2.6 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะนิสิตศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยศิลปากร